

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 11.25

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 210: Forslag til lov om ændring af lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, lov om afgift af naturgas og bygas, lov om afgift af elektricitet, lov om energiafgift af visse mineralolieprodukter m.v., lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. og lov om statstilskud til dækning af udgifter til kuldioxidafgift i visse virksomheder med et stort energiforbrug. (Gennemførelse af Rådets direktiv 2003/96/EF af 27. oktober 2003 og forenklinger af energiafgifterne).

Af skatteministeren (Svend Erik Hovmand). (Fremsat 31/3 2004. Første behandling 16/4 2004. Betænkning 5/5 2004. Ændringsforslag nr. 9 og 10 af 19/5 2004 uden for betænkningen af skatteministeren (Svend Erik Hovmand)).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af skatteministeren (Svend Erik Hovmand).

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-8 og nr. 9-10 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 166:

Forslag til folketingsbeslutning om kompensation til ofre for træbehandlingsmidlet Rentolin.

Af Lene Garsdal (SF) m.fl. (Fremsat 13/4 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg vil gerne starte med at sige, at regeringen tager Rentolinsagen meget alvorligt. Jeg har stor medfølelse med de personer, der er blevet syge, og som efterfølgende er havnet i en problematisk situation.

Vi står her med en konkret sag, og regeringen lægger vægt på, at ansvaret placeres rigtigt. Vi kan desværre ikke gøre fortiden om, men vi kan lære af den, og den her sag har medvirket til, at vi nu er blevet opmærksomme på et sygdomskompleks, som har relation til anvendelsen af kemikalier generelt.

Det ligger mig derfor meget på sinde at iværksætte nogle konkrete fremadrettede initiativer i forhold til denne problemstilling.

Vi lever i en verden med over 100.000 forskellige kemiske produkter, som kommer til landet fra nær og fjern. Nogle er farlige, og andre er ikke farlige, og det vil være helt uoverskueligt for folk, hvis de selv ved omgang med stofferne skulle tage stilling til farligheden.

Derfor har vi en kemikalielovgivning, som har til formål at beskytte befolkningen mod farlige kemikalier. Det grundlæggende princip i den 25 år gamle lovgivning er baseret på, at kemikalieproducenter og importører inden markedsføring selv skal skaffe sig viden om produktets farlighed. Det er et princip, som også gælder i det øvrige EU.

Producenter og importører skal informere brugerne om faren bl.a. ved at mærke produkter med en fareetiket, for så kan brugeren tage de nødvendige forholdsregler og anvende produktet på en rigtig og sikker måde.

Men lovgivningen sikrer, at særligt farlige produkter enten er forbudt, eller at anvendelsen på anden måde er reguleret. F.eks. skal produkter, som er beregnet til at slå levende organismer ihjel med, godkendes af myndigheder for markedsføring. Det gælder f.eks. for pesticider og biocider. Der er også en særlig beskyttelse mod privates anvendelse af særligt problematiske kemikalier. F.eks. må produkter, som er giftige, kræftfremkaldende, eller som skader fostre og vores evne til at få børn, slet ikke sælges til private. Og i takt med at den faglige indsigt vokser, udvides mulighederne for at nuancere beskyttelsen. Men generelt er det altså producenten eller leverandøren, der har ansvaret for at vurdere et produkts farlighed i forhold til reglerne i kemikalielovgivningen. Producenter og importører af kemiske produkter er herudover, som alle andre producenter, omfattet af produktansvarsloven.

Rentolinsagen er desværre et alt for klart eksempel på, at en importør ikke har levet op til sit produktansvar. Den danske importør af Rentolin har i 1990'erne markedsført Rentolin til udendørs og indendørs brug, hvor den svenske producent kun anbefalede det til udendørs brug.

Kl. 11.30

I en landsretsdom fra 1994 blev det fastslået, at importøren havde markedsført et defekt produkt, da dette ikke frembød den sikkerhed, som brugeren måtte forvente, når det blev anbefalet til indendørs anvendelse. Derfor blev importøren anset for erstatningsansvarlig efter produktansvarsloven.

Desværre er den danske importør af Rentolin gået konkurs, og de ramte familier har nu vanskeligt ved at få erstatning gennem civile søgsmål. Muligheden for erstatning afhænger af, om de kan opnå erstatning fra den forhandler, der har solgt dem Rentolin, for der findes regler i

produktansvarsloven om, at en forhandler hæfter for producentens ansvar. Nogle af Rentolinofrene har allerede rejst erstatningssager over for forhandleren.

Rentolinsagen og efterfølgende mange henvendelser fra borgere, der klager over gener efter udsættelse for selv ganske små mængder kemikalier, har gjort, at vi er blevet opmærksomme på et særligt symptomkompleks, som kaldes Multiple Chemical Sensitivity eller MCS, på dansk kaldes det duft- og kemikalieoverfølsomhed.

Det karakteristiske ved MCS er, at man efter en kraftig påvirkning med kemiske stoffer bliver meget følsom, så senere udsættelse for selv lave koncentrationer af andre dufte og kemiske stoffer i dagligdagen giver anledning til mange typer gener, som i værste fald er invaliderende.

Vi er imidlertid i den situation, at sygdomsbilledet er meget komplekst, og det gør sammen med manglende viden om, hvad der udløser MCS, og hvornår det sker, det yderst vanskeligt helt konkret at gribe ind over for nogle bestemte kemikalier.

Når først man lider af MCS, kan det formodentlig ikke kureres. Generne kan kun lindres ved at undgå påvirkninger af kemikalier og dufte. Regeringen har derfor sat fokus på MCS i strategien »Miljø og sundhed hænger sammen«. Det er det lange, seje træk, der skal til for at finde de sammenhænge, der udløser fænomenet, så problemet kan forebygges. Det handler også om at få mere viden og om, at få den viden udbredt.

Jeg har sørget for, at et planlagt MCS-udredningsarbejde er blevet færdiggjort, og rapporten fra projektet peger på, at fænomenet MCS eksisterer og skal tages alvorligt.

Det vigtigste er nu at få udbredt den nye viden om MCS blandt læger og det øvrige sundhedspersonale. Det har vi et godt samarbejde med Indenrigs- og Sundhedsministeriet om, og også Arbejdsskadestyrelsen behandler nu MCS-problematikken. Vi kommer også ud til lægerne med en artikel i deres fagtidsskrift her i maj eller juni 2004. Det skulle gerne være med til at sikre, at der i sundhedsvæsenet bliver taget bedre hånd om de MCS-ramte.

Regeringen vil arbejde for, at der også internationalt kommer fokus på MCS-problematikken. Som et første skridt vil vi sørge for, at den meget roste MCS-rapport bliver oversat til engelsk og sendt rundt til EU-landene.

Jeg havde i mandags gode og informative møder med Foreningen af Duft- og Kemikalieoverfølsomme og Rentolinforeningen. Herefter står det mig klart, at det er vigtigt at inddrage disse i en fremadrettet indsats.

Vi vil nu iværksætte en generel informationskampagne om MCS rettet mod hele befolkningen, både fordi det kan være medvirkende til at mindske antallet af nye MCS-tilfælde, og fordi vi alle sammen kan være med til at forbedre tilværelsen for de personer, der allerede er ramt af MCS, blot ved at ændre vores adfærd en smule. Det kan f.eks. være ved at undgå at bruge uønskelige duftstoffer.

For at få skabt mere viden om MCS vil jeg derudover undersøge mulighederne for at oprette et MCS-center. Jeg synes, det ser lovende ud på nuværende tidspunkt, men vi er stadig væk i gang med undersøgelserne. Målet med sådan et videnscenter er at få skabt et bedre grundlag for konkrete initiativer, som kan forebygge MCS-skader fra kemikalier fremover. Jeg vil i første omgang samle relevante fagfolk og repræsentanter fra de to foreninger i en arbejdsgruppe, som så skal rådgive mig om, hvilke præcise opgaver et sådant center skal have.

Information i leverandørkæden er meget central. I Rentolinsagen var problemet jo netop, at produktet blev markedsført til andre anvendelser end tiltænkt af producenten. Derfor er det også et element, som Danmark lægger vægt på at få ind i EU's nye kemikaliereregulering REACH.

Kommissionen har foreslået en pligt til, at underleverandører m.v. – dem, man kalder downstream users, altså downstreambrugerne – informerer leverandøren, hvis deres anvendelse af et produkt afviger fra leverandørens. Hvis anvendelsen ikke er vurderet, skal downstreambrugeren selv vurdere sikkerheden. Regeringen vil i de igangværende forhandlinger om REACH arbejde for at sikre, at håndhævelse af disse forpligtelser bliver mulig i REACH.

Kl. 11.35

Men det slutter ikke her, for hvordan undgår vi, at mindre samvittighedsfulde kretser markedsfører kemikalier uden tanke på sundhed og miljø? Det er en vanskelig problemstilling, og jeg vil tage en drøftelse med Dansk Industri om, hvad de har forestillet sig der kan gøres over for producenter, der ikke lever op til deres ansvar.

Vi må også sikre os, at informationen mellem de statsinstitutioner, der samarbejder om miljø- og sundhedsstrategien, er optimal. Vi skal være

helt sikre på, at relevant viden af sundhedsmæssig eller miljømæssig betydning bliver videregivet til de ansvarlige myndigheder. Jeg håber nu, at vi har gjort, hvad der er muligt for at forebygge andre lignende sager.

Så til de erstatningsmæssige aspekter, som også er det, beslutningsforslaget handler om:

Ligesom den tidligere regering har vurderet det, er det regeringens opfattelse, at myndighederne har opfyldt sine forpligtelser i denne sag. Staten har derfor ikke pådraget sig et erstatningsansvar. Men for at der ikke skal herske nogen tvivl om det spørgsmål, vil regeringen bede kammeradvokaten om at se på sagen og undersøge, om vi har pådraget os et erstatningsansvar.

Som det formentlig er forslagsstillerne bekendt, er en række retssager om udbetaling af erstatning for skader som følge af brugen af Rentolin stillet i bero, indtil en principiel sag ved EF-Domstolen er afgjort. Det samme gælder for en række forsikringssager, hvor udbetaling fra en mellemhandlers produktansvarsforsikring afventer EF-Domstolens afgørelse. For de sager, der er stillet i bero, er der altså tale om et midlertidigt problem, som vil blive afklaret, når EF-Domstolens afgørelse foreligger.

Regeringen kan altså ikke gå ind i den sag og påtage sig et producentansvar, som den slet ikke har. Regeringen har i høj grad forståelse for de skadelidtes situation, og vi må håbe på en afklaring ved domstolene hurtigst muligt.

Som det fremgår, ser regeringen på sagen med stor alvor, og jeg vil iværksætte en række initiativer, som kan være med til at forhindre lignende skader fra kemikalier fremover.

Som jeg tidligere har tilkendegivet, vil jeg for at udelukke enhver tvivl om statens erstatningsansvar nu bede kammeradvokaten om at undersøge spørgsmålet.

På baggrund af en samlet vurdering må jeg sige, at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ministeren, og beder ham om at blive stående. Der er foreløbig tre, der har bedt om korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ministeren sagde jo undervejs, at staten ikke kan/vil påtage sig producentansvaret. Det er sådan set heller ikke det, vi lægger op til med det her beslutningsforslag. Det, vi lægger op til, er, at de her mennesker, som nu har været jaget

rundt i manegen i over 10 år, får en kompensati-
on, mens de venter på, at erstatningssagerne af-
gøres.

Her vil jeg godt spørge: Synes ministeren ike,
det ville være rimeligt at sikre de her flere
hundrede familier, som har måttet flytte fra de-
res huse, men som stadig væk må betale for dem
og ikke kan sælge dem, får en compensation,
mens de venter på erstatningssagerne? Det er jo
ikke at påtage sig erstatningsansvar. Synes mini-
steren ikke, at det ville være rimeligt?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg tror, jeg roligt kan sige, at jeg ikke støder på
nogen mennesker, der ikke synes, at det er en
forfærdelig situation, de mennesker er endt i.
Jeg er sikker på, at de, der har taget sig af de her
sager, også i den regering, der var før, har følt
det samme og gerne ville gøre noget i den her
sag og vel også har gjort det, som man synes
man kunne dengang.

Jeg må bare sige, at når vi går ind og kigger
på det erstatningsretlige system i den her slags
sager, er det sådan, at der for øjeblikket kører sa-
ger om erstatning, men på grund af den sag ved
EF-Domstolen, som jeg nævnte før, er der det
problem, at man afventer den afgørelse, før man
kan gå i gang i Danmark.

Så bliver der sagt noget om de huse, som folk
bor i. Her vil jeg gerne sige, at det er ligesom
med de folk, der bor i huse, som ligger på gift-
grunde, hvor regeringen jo nu er gået ind og har
taget hånd om det og sikret en mulighed for at
være med til at hjælpe. Jeg har derfor også aftalt
med Rentolinofrene, at vi mødes igen i juni, for
hvis der er noget, som vi i Miljøministeriet kan
gøre i den retning, vil vi klart undersøge det.

Derfor holder vi også møder igen, for det er
da også meget vigtigt, at vi, hvis vi kan, kan gå
ind og hjælpe dem med deres huse, som jo altså
desværre indeholder nogle stoffer, som i den
grad påvirker dem. Det vil vi slet ikke afskrive.
Det er også den diskussion, som jeg gerne går
ind i, nøjagtig som vi har gjort det i forbindelse
med giftgrunde.

Kl. 11.40

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det sidste her kunne godt fortolkes som en lille
åbning, men jeg føler mig ikke spor overbevist
om det, for det, ministeren har sagt, er, at man
lader kammeradvokaten gå ind, altså som advo-

kat for regeringen. Regeringen siger selv, at den
ikke har noget ansvar her, så det er næsten for-
udsigeligt, hvad der kommer ud af det. Statens
advokat bakker selvfølgelig staten op i denne
sag.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at ministeren
siger meget klart herfra: Nu kan vi ikke lade de
familier, der i over 10 år har været kostet rundt
mellem forskellige ministerier – for det har de jo,
hvor alle har sagt, at det var synd for dem, men
de har ikke fået nogen hjælp – være, nu går vi
simpelt hen ind og siger, at de selvfølgelig får en
compensation, uden at vi dermed forudskikker
erstatningsansvarssagerne.

Vi bliver simpelt hen nødt til at hjælpe dem i
mellemtiden, for ellers står de her mennesker
endnu en gang bare tomhændede og kan høre
på lutter gode viljer, men ingen vilje til at handle
og give dem en reel hjælp.

Skal jeg fortolke det sådan, at ministeren fak-
tisk er indstillet på at gå ind og sige: Ja, vi vil
godt give en compensation i den periode, hvor
disse mennesker venter på, at deres erstatnings-
sager bliver afgjort?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Fru Anne Grete Holmsgaard skal forstå det nøj-
agtig sådan, som jeg har sagt det: I de sager,
hvor jeg har mulighed for at gå ind, som er sam-
menlignelige f.eks. med giftgrunde, holder vi et
møde i juni, hvor vi igen kigger på, om der er
nogle muligheder her, så vi kan gå ind og hjælpe.

Det er jo et af de store problemer, som jeg
også kan læse om, og som der også blev givet
udtryk for i mandags, da jeg havde møde, at
nogle af dem slet ikke kan bo i de boliger, nogle
af dem har boliger, som de skal ind og reparere
og give anden vedligeholdelse end bare den al-
mindelige, fordi de simpelt hen ikke kan bo i de
huse.

Det skal vi selvfølgelig have undersøgt, og
har vi nogle muligheder for at hjælpe her, nøjag-
tig som vi har haft mulighed for at hjælpe dem,
som bor på giftgrunde, vil vi gerne det, og det
vil vi selvfølgelig undersøge.

Omkring det erstatningsretlige, som i øvrigt,
uden at jeg vil komme nærmere ind på det, ikke
decideret ligger i Miljøministeriet, vil jeg gerne
sige, at jeg synes, man skal stille de spørgsmål.
Jeg ser frem til, at vi også under udvalgsbehand-
lingen kommer til at drøfte de muligheder. Men
det er altså ret kompliceret rent juridisk at gå ind

i, og derfor er det, at jeg har svaret på de ting, som jeg umiddelbart kan se at jeg som miljøminister kan gå ind i.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er urimeligt, at ministeren nu vil dække sig ind bag ved kammeradvokaten og forskelligt juristeri, for der er jo tale om, at staten har svigtet. Det er uanstændigt, hvis man så ikke er med til at rette op på det, når man har forsømt det, der burde være gjort, nemlig et forbud mod indendørs anvendelse af stoffet. Det er simpelt hen uanstændigt, hvis man så ikke vil være med til at hjælpe. Det er ikke et spørgsmål om jura, men et spørgsmål om anstændighed, så jeg vil opfordre ministeren til at forlade den hårde linje.

Så vil jeg godt stille et spørgsmål. Ministerens tale i dag var jo i virkeligheden en melding om, at vi godt kan risikere, at det sker igen. Selv om staten bliver opmærksom på, at et stof er uforvarsomt og giftigt, behøver man ikke at forbyde det, for man har ikke ansvaret, man lægger bare ansvaret fra sig. Så kan det ske igen, at der er et giftigt stof, som man bliver opmærksom på, hvor man får at vide, at det er giftigt, og at man burde have forbudt det, men man gør det bare ikke. Det kan da ikke være den praksis, ministeren går ind for, det håber jeg sandelig ikke.

Jeg vil godt spørge ministeren: Risikerer vi, at det her sker igen?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Uden at det nu skal opfattes polemisk af hr. Keld Albrechtsen, vil jeg bare sige, at man somme tider kan undre sig over nogle af hr. Keld Albrechtsens spørgsmål, særlig når man ved, hvad hr. Keld Albrechtsen ved på miljøområdet, for det er ret meget.

Jeg talte om omkring 100.000 kemikaliestoffer. Jeg er så nødt til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at vi er nødt til også at indrette vores samfund efter, at vi ikke skal sidde med lige så stort et kontrolapparat. Det er ikke sådan, at når hvert eneste menneske foretager sig noget, er der en, der kontrollerer, hvad vedkommende gør.

Der er altså noget, der hedder moral. Der er også noget, der hedder, at man må rette sig efter de spilleregler, der ligger. Der ligger helt klare spilleregler her. Der ligger helt klare spilleregler om, at det ikke kunne markedsføres, som det blev. Så man skal ikke forsøge at give regeringen

skylden for, at nogle optræder umoralsk. Det vil jeg bare sige er urimeligt.

Jeg forlader ikke en eller anden linje, fordi hr. Keld Albrechtsen påstår, at den er hård. Nej, den er imødekommende. Jeg havde heldigvis nogle rigtig gode møder i mandags. Jeg vil også godt kvittere over for SF. Jeg synes da, at det er fint, for når man fremsætter sådan et beslutningsforslag, sætter man jo fokus på den slags sager. Det vil jeg også gerne medgive at man gjorde her. Derfor havde vi nogle gode møder, og dem fortsætter vi med.

Hr. Keld Albrechtsen er helt på vildspor, hvis han vil finde genklang blandt dem, jeg holdt møde med, for at vi ikke tager det her alvorligt. Det tror jeg ikke hr. Keld Albrechtsen kan finde genklang for et eneste sted.

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er enig med ministeren i, at SF bør have tak, fordi partiet har fremsat det her forslag. Men det er da stort set desværre også det eneste, jeg er enig med ministeren i.

Jeg spurgte helt præcis ministeren om den situation, hvor staten bliver opmærksom på, at et stof er giftigt, og at dets anvendelse faktisk bør standses – jeg snakker ikke om 100.000 stoffer, hvis virkninger vi ikke kender, men om det helt præcise tilfælde, hvor staten får at vide, at det her går ikke – og hvor staten ikke foretager sig noget. Mener ministeren, det er i orden, når staten får at vide, at det her går ikke, det er giftigt, at staten så ikke påtager sig noget ansvar for det? Staten siger, at det har de ikke noget at gøre med, og det kører bare videre.

I 10 år kørte det videre, så vidt jeg er informeret, hvor man udmærket godt vidste det, men man forbød det ikke.

Det, jeg spørger om, er: Mener ministeren, det er en praksis, som kan få lov til at fortsætte, sådan at selv om ministeren får at vide, at et stof er giftigt, så behøver ministeren ikke at foretage sig noget, for det er alle mulige andre, der har ansvaret, og det er i hvert fald ikke staten? Det er bare det, jeg spørger om.

Det er da ikke holdbart.

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er en fuldstændig urimelighed. Det kunne måske være fristende for en miljøminister af en anden

politisk observans end den tidligere, men jeg vil slet ikke benytte mig af det, for det er urigtigt. Det er jo ikke korrekt, at den tidligere miljø- og energiminister ikke gjorde noget.

Jeg står jo her og kan citere, at han skred ind i forhold til selve anvendelsen og udstedte et påbud til importøren den 4. juni 1998 om at indstille markedsføringen af Rentolin til indendørs anvendelse.

Hvorfor forsøger hr. Keld Albrechtsen at fremstille det, som om så vel den tidligere regering som den her intet gjorde og ikke foretog sig noget som helst, når man, hvis man læser sagen, kan notere sig trin for trin, at så snart man blev klar over det og mente, at her var et problem, så skred man ind?

Den diskussion deltager jeg simpelt hen ikke i, heller ikke ud fra nogle politiske, taktiske overvejelser; dem gider jeg slet ikke gå ind i. Jeg synes, den her sag er alt for alvorlig til det.

Jeg har oplevet, at også den tidligere regering var stærkt og dybt bekymret over det her, og så er det altså stærkt, synes jeg, at skulle høre på, at hr. Keld Albrechtsen forsøger at fremstille det, som om staten ingenting gør. Det er det omvendte, der er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg vil godt fortsætte, hvor hr. Keld Albrechtsen slap.

Sagen er jo den, at Statens Byggeforskningsinstitut ikke mente, at man måtte anvende Rentolin indendørs, og det var i 1989. I 1994 blev der afsagt dom, hvorefter importøren fik et erstatningsansvar. Miljøstyrelsen gjorde stadig væk ikke noget. Og først i 1998, efter at der havde været en fjernsynsudsendelse, gik man i gang med at udstede et forbud.

Så vil jeg godt spørge miljøministeren: Er det nu miljøministeren, der er regeringens ansvarlige på området? Rentolinforeningen har jo gået fra Herodes til Pilatus. Senest fik vi et svar fra statsministeren, hvor man måtte forstå, at det var indenrigs- og sundhedsministeren, der havde ansvaret. Og miljøministeren afsluttede jo sin tale med at sige, at det der med erstatninger og sådan noget ikke lige er hans område. Er det miljøministeren, der påtager sig ansvaret på regeringens vegne, eller hvad?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg synes, vi lige skal få det her sat fuldstændig på plads. Miljøstyrelsen var bekendt med landsretsdommen i 1994, den, vi står og taler om her. Men i den sag var der tale om, at en familie havde påført 30 l Rentolin indendørs. Det er mere end dobbelt så meget, som der anvises på etiketten, og Miljøstyrelsen vurderede derfor, at der var tale om et helt særligt tilfælde på grund af den ekstreme mængde.

I perioden fra 1994 til tv-udsendelsen i maj 1998 havde Miljøstyrelsen modtaget en henvendelse i september 1996 om indeklimaproblemer ved anvendelsen af produktet Rentolin. Efter tv-udsendelsen modtog Miljøstyrelsen flere hundrede henvendelser mod Rentolin. Myndighederne reagerede med det samme, da man fik viden om omfanget af problemerne med indendørs anvendelse af Rentolin. Straks efter tv-udsendelsen i maj 1998 blev der udarbejdet en anbefaling om brug af produkter til overfladebehandlinger af træ, f.eks. Rentolin.

Og så har jeg citeret en gang, hvad den daværende miljøminister gjorde, men jeg skal gerne gentage det: Han skred ind og udstedte et påbud til importøren den 4. juni 1998 om at indstille markedsføring af Rentolin til indendørs anvendelse.

Jeg er bare nødt til at sige, at det jo er forholdsvist enkelt i dag, når man har set, hvilke ulykker det har ført med sig, at sige, hvordan man synes man skulle have reageret. Men jeg er af den opfattelse, at man ikke har nogen grund til at klandre Miljøstyrelsen og heller ikke den tidligere miljø- og energiminister. Jeg har så bedt kammeradvokaten om at undersøge det, for jeg synes, det er vigtigt, at kammeradvokaten vurderer, om staten har gjort sig erstatningsansvarlig.

Kl. 11.50

Så har jeg nævnt alle de ting, vi vil gøre for at afhjælpe det her, og også de ting, som vi vil drøfte i mit eget ministerium.

Jeg tegner selvfølgelig regeringen som enhver anden minister gør, når man har en sag her i Folketingssalen. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Det ville være dejligt, hvis ministeren også klart kunne udtale sig om en eventuel kompensation, for der henviste ministeren jo hele tiden til, det

ikke var hans område. Erstatningsansvarsloven var ligesom ikke rigtig ministerens område.

Men sådan som jeg husker ministerens tale, så konstaterede man i 1994, at det var et defekt produkt, der blev anvendt. Og nu siger ministeren om den konkrete sag, at det bare var, fordi man brugte for meget. Mener ministeren, hvis vi nu i år 2010 bliver udsat for en civilretssag, hvor der anvendes et produkt, som viser sig efterfølgende at give alvorlige bivirkninger for folk, at man så fra regeringens side, fra Miljøministeriets side intet ansvar har? Er det i virkeligheden fuldstændig ligegyldigt, at vi har tilsynsmyndigheder på det her område, for staten har ikke noget ansvar? Er det dét, ministeren har draget af konklusion på det her område?

(Kort bemærkning).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jeg synes i hvert fald ikke, man gør sig store anstrengelser for at høre, hvad det er, miljøministeren siger. For jeg har sagt igen, at det her er produktansvarslovgivning. Og det er nu engang sådan, at de mennesker, der markedsfører og producerer det her, også står til ansvar for det.

Jeg har sagt igen og igen, at med hensyn til den kemikalielovgivning, der kommer på REACH, ønsker vi, at der skal præciseres og strammes langt kraftigere op end i det forslag, og det arbejder vi for. Så alt, hvad der bærer i den retning, er det, man ved den danske regering arbejder for.

Og så vil jeg blot sige, at det jo virkelig er store problemer, de her mennesker er kommet ud i, og de løses ikke ved, at man kun kan gå ind og sige, at man forholder sig til en enkelt del.

Derfor er det, jeg siger, at i de forhold, hvor vi kan gå ind og gøre noget, der gør vi det. Jeg fortsætter stadig væk med at have den dialog med de folk, for det tror jeg er meget klogt, også fordi jeg på regeringens vegne selvfølgelig ønsker at sætte fokus på det her tema også ude i befolkningen. Det var i den forbindelse, jeg roste SF. Jeg sagde ikke noget om lovforslaget eller beslutningsforslaget. Jeg sagde bare, at den fokus, der er kommet ud af det, synes jeg er godt for os alle, for det trænger man til i denne sag.

Men er der direkte spørgsmål omkring erstatning, har vi ikke sagt, at vi vil begynde og lave en erstatning nu, for der kører nogle retssager, og dem afventer vi. Men de andre forhold, jeg har nævnt, er dem, som jeg har redegjort for.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ministeren. Så går vi i gang med ordførerrækken, og den første ordfører er hr. Christian Lund Jepsen.

Christian Lund Jepsen (V):

Rentolinsagen er en trist sag med mange tabere. En importør uden moral er årsag til, at mennesker er blevet syge; og at de står med uoverskuelige økonomiske problemer, som endnu ikke er løst.

Jeg er fuldt ud klar over, at de mennesker, som er i gang med et retligt efterspil efter at have brugt Rentolin, er i en meget beklagelig situation, og jeg ville ønske, at vi kunne have fundet en enkel måde at hjælpe dem på, uden at det ville få videre konsekvenser i andre situationer.

Venstre kan imidlertid ikke støtte SF's beslutningsforslag. Vi mener, det vil kortslutte retssystemet, hvis staten på den måde går ind omkring verserende retlige tvister. Staten skal ikke indirekte eller direkte påtage sig et produktansvar. Det er generelt producenter og importører, som er ansvarlige for de produkter, de sætter i handelen, og de er omfattet af produktansvarsloven. Det gælder også i den her sag, og importøren blev jo også dømt i en civilretssag i 1994. Desværre er importøren gået konkurs og forsvundet ud af landet, og derved er vi ude i en sag om mellemhandleransvar.

Jeg håber, at sagerne finder en afslutning inden for overskuelig tid. Det er væsentligt, for at borgerne skal have tillid til, at erstatningsansvarssystemet fungerer. Men vi er jo nødt til at afvente EF-Domstolens afgørelse vedrørende mellemhandleransvar.

Som vi ser sagen, har staten ikke pådraget sig et ansvar, men vi ser frem til, at kammeradvokaten vil vurdere dette spørgsmål igen.

Selvfølgelig ville det have været bedst, hvis Rentolin var blevet forbudt til indendørs brug allerede i 1989, men vi finder ikke, at staten, sådan som det ser ud nu, har pådraget sig et ansvar, fordi en medarbejder ved Statens Byggeforskningsinstitut gør importøren opmærksom på den forkerte brug. Såfremt kammeradvokaten skulle komme frem til, at staten kan have et juridisk medansvar, må vi naturligvis se på sagen igen.

Når man læser den markedsføring, som importøren af Rentolin foretog, kan jeg godt forstå, at de ramte mener, at det må have konsekvenser. Det er simpelt hen et eksempel på helt uansvarlig og helt uanstændig markedsføring.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi lærer af Rentolinsagen. Forhåbentlig undgår vi i fremtiden lignende situationer, men jeg tror heller ikke, vi kan være hundrede procent sikre.

Kl. 11.55

Venstre er tilfreds med de initiativer, som miljøministeren har nævnt og sat i gang, og vi håber, at det kan bringe os videre.

MCS er et komplekst emne, og jeg er ikke i tvivl om, at mange mennesker føler sig generet af duft- og kemikalieoverfølsomhed. Vi må have mere viden om emnet, og Venstre synes, at miljøministerens tanker om oprettelse af et videncenter lyder spændende.

Som nævnt kan Venstre uagtet vores sympati for Rentolinofrene ikke støtte beslutningsforslaget. Vi vil naturligvis gerne drøfte det videre i udvalget. Men jeg må beklage, at fru Anne Grete Holmsgaard har noget ret: Det bliver kun de gode viljer i dag.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Christian Lund Jepsen: Hvad er det for videre konsekvenser, det vil få?

Der er en lang række sager, hvor man igenem 10-15 år bliver kastet fra den ene myndighed til den anden, og hvor ingen minister og intet ministerium påtager sig ansvaret for overhovedet at få belyst: Hvad er det her for en sag, og hvad kan vi gøre for at afhjælpe disse menneskers problemer? Tror hr. Christian Lund Jepsen så dårligt om den danske administration – og så vil jeg godt understrege, at det ikke er erstatning, det er kompensation til disse mennesker, indtil der måtte komme erstatningsudbetalinger eventuelt på baggrund af produktansvarsloven – at den er så elendig, at det her bare er et ud af tusind eksempler?

(Kort bemærkning).

Christian Lund Jepsen (V):

Nej, det mener han ikke at den danske administration er. Jeg er udmærket klar over, at der er tale om kompensation og ikke erstatning. Jeg kan godt læse SF's i øvrigt på mange måder sympatiske forslag. Men jeg er da også klar over, at der er andre sager her i landet, der afventer, at EF-Domstolen træffer den afgørelse omkring produktansvarsloven, omkring mellemhandleransvar. Og jeg er ked af, hvis man på den måde går ind i sager og ikke lader retssystemet køre færdigt.

Jeg beklager, at retssystemet er så mange år om det. Jeg beklager, at det har været så lang tid. Men jeg synes, vi skal holde fast i, at det må tage den tid, det nu tager.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Mener Venstres ordfører så, at det er godt nok, når Statens Byggeforskningsinstitut siger, at det her stof ikke duer til indendørsbrug, at der så bare ikke er nogen, der følger op på, om importøren rent faktisk lever op til det?

Mener ordføreren, at det er godt nok, når der kommer en landsretsdom, der pålægger erstatningsansvar, og hvor det er tydeligt, at det er, fordi det bliver anvendt til internt brug, at man så bare ikke foretager sig noget som helst?

Mener Venstres ordfører, at det er o.k., at man som Rentolinramt skriver til indenrigs- og sundhedsministeren og får at vide, at det ikke er ham, til socialministeren og får at vide, at det ikke er hende, til miljøministeren og får at vide, at det ikke er ham, til statsministeren, som siger, at det er indenrigs- og sundhedsministeren; og så har vi i øvrigt miljøministeren her i salen i dag – at der er så lidt sammenhæng i den danske administration?

Og så kan man i øvrigt bare sætte sig med armene over kors og sige: Det er ærgerligt, men de skal ikke have kompensation, fordi vi har så lidt styr på tingene.

(Kort bemærkning).

Christian Lund Jepsen (V):

Set i bakspejlet er det selvfølgelig ikke godt nok. Og som jeg sagde i min ordførertale, så synes jeg også, at det havde været dejligt, hvis der var blevet grebet ind over for det i 1989. Jeg synes, det er beklageligt, at der er gået så mange år. Jeg synes, det er beklageligt, med den markedsføring, som jo kan fylde en med gru, når man læser om, hvordan Rentolin kunne anvendes ifølge importøren.

Jeg synes selvfølgelig også, det havde været rart, hvis man i 1994 havde haft viden nok til det. Men så vidt jeg har forstået, var der ikke grundlag for på det tidspunkt at gribe ind, det havde man åbenbart ikke, og derfor vil jeg ikke være den, der bedømmer det retligt. Der synes jeg, det er fint, at kammeradvokaten kigger på, om staten har et retligt ansvar.

Men set i bakspejlet er det da ikke godt nok, og så er det da meget beklageligt, at der gik fra begyndelsen af 1980'erne til 1998, inden man fik

grebet ind over for det. Det har jeg det heller ikke godt med, det vil jeg da gerne sige.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har to spørgsmål. Når nu en sag har kørt så mange år, og når det er helt klart – også ifølge hr. Christian Lund Jepsens egen beskrivelse – at det her har kørt yderst utilfredsstillende, er man så ikke for at opretholde den tillid til lovgivningen og myndighederne, hr. Christian Lund Jepsen selv talte om, nødt til simpelt hen at gå ind og sige: Her kompenserer vi i den periode, hvor folk er nødt til at vente på, at erstatningssagerne er afgjort? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Hvorfor skulle det være at bypasse retssystemet – det forstår jeg simpelt hen ikke – at man går ind og siger, at det her er så alvorligt og der er så mange svigt, at vi bliver nødt til at hjælpe i den periode, indtil der kan komme en afgørelse i sagerne? Hvorfor skulle det være at bypasse retssystemet?

Kl. 12.00

(Kort bemærkning).

Christian Lund Jepsen (V):

Jeg tager det sidste først.

Altså hvis nu der kommer en ny sag, og det kan man jo aldrig afvise, skal staten så også gå ind og kompensere? Skal man så også gå ind og sige, at vi venter, indtil retssystemet måske kommer frem til en eller anden konklusion, og så skal staten gå ind og kompensere i den tid? Det mener jeg faktisk ikke er rigtigt.

Undskyld! Så glemte jeg det første spørgsmål.

Første næstformand (Svend Auken):

Undtagelsesvis vil formanden give spørgeren mulighed for et tredje spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det andet spørgsmål gik faktisk på, om det virkeligt er en kortslutning af retssystemet. Så synes jeg egentligt, det er underligt, for der har jo tidligere været sager, hvor man har gjort det her, bl.a. Kabelskrot, så hvad er det, der er specielt farligt her? Hvad er det, der kan give en principiel kortslutning ved, at man går ind og giver en kompensation, når man har kunnet gøre det tidligere?

(Kort bemærkning).

Christian Lund Jepsen (V):

Jeg må beklage, at jeg jo ikke har siddet herinde så længe, så jeg er ikke klar over, i hvilke tidligere tilfælde man er gået ind og har givet kompensation, mens retssystemet har kørt, men jeg mener, at retssystemet må køre. Jeg mener, at produktansvaret skal gælde. Og jeg mener også, produktansvaret skal gælde i mellemhandlersituationen.

Derfor mener jeg, at det er dem, der har solgt de her ting, der må være ansvarlige for det, og der mener jeg, at hvis staten går ind og gør det, går ind og tager den pause og siger, at man tager kompensationen, så er jeg ikke sikker på, at vi nogen sinde når helt til bunds i den sag, og det er jeg ked af.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren og går videre til hr. Peder Sass.

Peder Sass (S):

Som den tidligere ordfører har givet udtryk for, så finder vi også fra Socialdemokraternes side, at det her er en dybt beklagelig og tragisk sag for de mennesker, der er blevet berørt af den. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Socialdemokraterne ønsker klare regler for hele miljøområdet, også om anvendelse af forskellige former for sundhedsfarlige stoffer, bl.a. i forbindelse med vores boliger og vores arbejde.

Vi har gennem årene set alt for mange mennesker, der har fået uheldbrede skader, fordi der ikke har været klare regler eller de nødvendige oplysninger. Vi har i den eksisterende lovgivning klare principper om produktansvar, der siger, at både producenten og importøren af kemikalier selv skal skaffe sig den nødvendige viden om produktets farlighed, før det markedsføres; et princip, der er gældende i hele EU. Det fremgår bl.a. af de mærkater, der er anbragt på forskellige produkter, som vi kan købe hos farvehandleren eller i byggemarkedet. Det er også op til forbrugeren at tage de nødvendige forholdsregler, når han eller hun anvender produkterne.

Det er soleklart, at importøren af Rentolin ikke har levet op til sit produktansvar. Helt tilbage i 1994 blev det klarlagt i en landsretsdom, at importøren havde markedsført et produkt, som han var ansvarlig for efter produktansvarsloven. Importøren er siden gået konkurs, og de ramte familier har svært ved at få erstatning gennem det civile søgsmål, da den eneste mulighed for-

mentlig er gennem den forhandler, som i sin tid solgte produktet. Konkret er der i denne sag om træbeskyttelsesmidlet Rentolin allerede optræk til en retssag om produktansvar.

Ministeren har allerede i sit oplæg været inde på myndighedernes forpligtelse, jævnfør lovgivning på området. Jeg anser det derfor for positivt, at ministeren har givet tilsagn om, at regeringen vil anmode kammeradvokaten om at gennemgå sagen for at rydde al tvivl af vejen. Jeg forventer så også, at såfremt kammeradvokaten kommer frem til, at der er sket en fejl hos en myndighed eller en anden offentlig instans, vil dette få ministeren til på ny at tage sagen op.

Det er dog uheldigt, at vi med dette her beslutningsforslag tager stilling til et lovinitiativ på området. Derfor må vi meddele forslagsstillerne, at vi ikke kan støtte det beslutningsforslag, der foreligger.

Jeg er opmærksom på, at vi i denne sag taler om det særlige MCS-syndrom, der på dansk kaldes duft- og kemikalieoverfølsomhed, en overfølsomhed, der giver anledning til mange forskellige former for gener. Vi mangler dog i dag stadig en konkret viden om baggrunden for MCS, hvilket ifølge mine informationer gør det vanskeligt at gribe ind over for de bestemte kemikalier, der udløser generne.

Vi kan støtte de idéer, der har været fremført fra ministerens side om, at der oprettes et forsknings- og videnscenter, der skal undersøge og skabe bedre grundlag for konkrete initiativer til at forebygge MCS-skader fra kemikalier.

Kl. 12.05

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvornår ministeren har tænkt sig at ville realisere dette. Et er, at man har tanke om det. Vi vil gerne have, at ministeren er mere konkret og svarer på, hvornår man forventer, at der bliver etableret et sådant center, sådan at man konkret kommer videre.

Jeg mener også, det er vigtigt, at vi sikrer en udveksling af informationer mellem alle de institutioner, der arbejder inden for miljø- og sundhedsområdet. Al relevant viden bør hurtigt og konkret komme frem til de ansvarlige myndigheder både nationalt og i EU-regi.

Jeg ønsker ikke, at vi i fremtiden kommer i en lignende situation, hvor en række familier, der har handlet i god tro med hensyn til et produkt, kommer til skade i et sådant omfang, som vi har set og hørt her.

Sagen viser klart, at der er behov for at stramme op på håndhævelsen af de pligter, der påhvi-

ler en producent eller en importør efter kemikalielovgivningen. Jeg går ud fra, at ministeren allerede har planlagt initiativer på dette område.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg forstod ikke helt Socialdemokraternes begrundelse for at afvise beslutningsforslaget. Det var et eller andet utydeligt med, at der sådan skulle laves en lovgivning.

Det, forslaget handler om, er, at der på grund af forskellige ministeriers slendrian, både under Schlüterregeringen og under Nyrupregeringen, er nogle mennesker, der er kommet i klemme, og indtil erstatningssagerne kan blive afgjort, skal disse mennesker have kompensation for de ekstraudgifter, de er blevet påført. Det er simpelt hen isoleret set beslutningsforslaget.

Hvad er det konkret, der er grunden til, at Socialdemokraterne ikke vil være med til at støtte det her beslutningsforslag?

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Jeg kan svare på den måde, at vi ønsker at afvente den retssag, som er undervejs. Det er så den ene side af spørgsmålet.

Den anden side af spørgsmålet, som jeg kan svare på, er, at der har været taget initiativer af den tidligere socialminister på området, hvor man i henhold til servicelovens § 66 kunne hjælpe de mennesker, der var kommet i den ulykkelige situation, at de ikke kunne bebo den ejendom, hvor de havde brugt det pågældende middel.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Socialminister Henrik Dam Kristensen sendte en cirkulæreskrivelse ud til kommunerne om, at de skulle være opmærksomme på, at der var en bestemmelse i servicelovgivningen, som kommunerne skulle overholde. Det var vistnok, hvad socialministeren dengang foretog sig.

Men det, der bare er fuldstændig uforståeligt for mig, er, at Socialdemokraterne ikke kan erkende, at der har været så mange ministerier involveret i den her sag fra Rentolinforeningen, der har skrevet breve til stort set samtlige ministre, som man kunne forestille sig havde viden på det her område, og at brevene hver gang bare er gået videre.

Det betyder, at disse mennesker er blevet låst fast i en situation, hvor ingen har sagt: Hallo,

hvad handler det her om? Hvad er det for noget, Rentolin indeholder? Hvad er det konkret, der er farligt? Så kunne man i øvrigt være gået i gang med effektivt at give dem en støtte også af økonomisk karakter.

Det hul, hr. Peder Sass jo lige præcis falder i, er, at hr. Peder Sass tror på, at miljøministeren siger, at det her er et MCS-problem. Det ved vi ikke.

De forskellige tekniske undersøgelser foretaget af sagkyndige op til landsretssagen i 1994 siger jo, at det kan være meget andet.

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Som jeg sluttelig sagde i min ordførertale, så viser den her sag klart, at der er behov for at stramme op på håndhævelsen af de pligter, der påhviler producenter og importører efter kemikalielovgivningen. Og dermed har jeg sådan set svaret på det spørgsmål, der har været stillet.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det kan ingen af de mennesker, der er ramt af Rentolinsagen, jo leve af – hvis man overhovedet kommer til inden for de kommende år at stramme op på den måde, kemikalielovgivningen administreres på.

Skal jeg virkelig forstå det sådan, at det er Socialdemokraternes holdning, at de her 200-300 familier, som der i hvert tilfælde er tale om, så bare må klare sig selv, mens de venter på en retssag, som vi ikke engang ved hvornår er afsluttet, under EF-Domstolen?

Mener Socialdemokraterne virkelig, at her har staten ikke så meget moralsk forpligtelse, at den bør gå ind og give en kompensation, der ikke har at gøre med retssagerne, men blot give en kompensation? Det er folks boligøkonomi, det her handler om – folks boligøkonomi. Nogle af de her mennesker må betale til to boliger.

Mener Socialdemokratiet virkelig, at det må man bare se bort fra?

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Jeg har svaret den tidligere spørger på, hvorvidt der i lovgivningen på andre måder er en forpligtelse til at hjælpe de familier, der er blevet berørt på den måde, at de ikke har kunnet blive boende i deres ejendom på grund af, at de har anvendt det pågældende produkt. Og jeg kan så stadig væk kun referere til, at socialministeren på da-

værende tidspunkt har henvist til, at servicelovens § 66 forpligter kommunerne til at genhuse de personer, som ikke vil være i stand til at kunne blive boende i deres ejendom.

Kl. 12.10

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jamen jeg må sige, at jeg jo også har læst det brev, som den tidligere socialminister sendte ud. Det er et brev, der siger: Dette er ikke mit ansvar. Det er ganske tydeligt, når man læser det: Gå til de sociale myndigheder, og prøv at få en eller anden genhusning.

Det fritager jo ikke folk for afdragene og låne på de boliger, de har, som de ikke kan sælge, og som de ikke kan bo i. Mener hr. Peder Sass virkelig, at det er en anstændig måde, at staten i denne her ulykkelige sag bare trækker sig baglæns endnu en gang og siger: Vi kan ikke engang gå ind og give en kompensation i den periode, hvor disse mennesker venter på, at der kommer en afslutning af retssagerne, på deres egen retssag, som nu er sat i bero, indtil man får afgjort EF-retssagen?

Er det virkelig Socialdemokraternes holdning til denne her sag, hvor man dog selv har siddet i regering under en væsentlig periode af den tid, den sag har kørt?

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Jeg medgiver forslagsstillerne, at det er en særdeles ulyksalig situation, der her er opstået, men i den situation, hvor vi her skulle medgive at støtte forslaget, ville det få en række konsekvenser omkring den måde, hvorpå vi retspolitisk arbejder med de her områder, og derfor må vi sige, at vi i den givne situation her ikke finder, at vi kan støtte forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren, og vi går videre. Det er hr. Jørn Dohrmann.

Jørn Dohrmann (DF):

Det er jo en meget trist sag, som vi skal behandle her i dag. Fra Dansk Folkepartis side tager vi den her sag meget alvorligt, fordi den berører mange folk, som er kommet uforskyldt ind i den.

Det er klart, at de ting, som folk kommer galt af sted med, som både har kostet dem deres

hjem og deres helbred, er noget, man skal tage meget alvorligt.

Vi ved også, at det har været taget op bl.a. af skiftende ministre og skiftende regeringer, og at der er nogle folk, som ikke ligesom har opført sig efter de spilleregler, som egentlig gælder i dag. Men derfor skal man jo ikke overlade det hele til tilfældighedernes spil, og derfor vil Dansk Folkeparti gerne være med til at hjælpe de her folk, som kommer i ulykke. Uanset om det er Rentolinofre, eller det er jordforurenede grunde, vi taler om, så vil Dansk Folkeparti strække sig utrolig langt for at hjælpe dem.

Vi har også beskæftiget os med det her problem i lang tid, og vi har stillet spørgsmål, men vi mener også, at der stadig væk er spørgsmål, som trænger til at blive belyst i denne her sag. Bl.a. mener vi også, at ministrene må undersøge, hvilke muligheder der er, for at vi nu kan hjælpe de her ofre. Det kunne jo bl.a. være – vi hørte, at miljøministeren f.eks. var inde på det i forbindelse med det, vi ser med jordforureningsloven – at man kunne give en eller anden erstatning på den måde.

Vi mener selvfølgelig også, at vi skal ind og se, når kammeradvokaten er kommet med sin udtalelse, hvad staten så kan gøre på det her område. Det er et vigtigt område, og det er selvfølgelig noget, som vi ønsker der skal blive ved med at være fokus på.

Det er også sådan, at vi mener, at det er et skridt i den rigtige retning, at man nu vil lave en informationskampagne. Vi mener egentlig, at det er lidt sent, det kommer i gang. Det skulle have været i gang for lang tid siden for netop at vise, at man tager det her problem alvorligt.

Vi mener også, at det er rigtigt, som det tidligere er nævnt af nogle af spørgerne, at når der er et stof, som er bevist giftigt, jamen så skal det tages ud af handelen med det samme.

Vi mener også, at de retssager, som nu er anlagt med mellemhandleransvar, skal vi selvfølgelig have afklaret. Men derfor afskærer det jo ikke regeringen fra at tage nogle initiativer for at hjælpe de ofre, som har en sag på nuværende tidspunkt. Det er uholdbart, at man skal vente i så mange år på at få sin sag afklaret. Jeg håber da i hvert fald også, at det center, som bliver oprettet, kan være med til at hjælpe på nogle af de ting her. Men vi håber samtidig også, at vi aldrig kommer i den samme situation en gang til, og derfor er det vigtigt, at vi får stillet nogle spørgsmål på det her område, så vi hele tiden får sat fokus på det.

Jeg mener også, at vi er nødt til at spørge forslagsstillerne, om forslagsstillerne er indforståede med, at vi kunne lave nogle ændringer, for at vi ligesom kunne få noget sat i gang, så vi kunne hjælpe de her ofre, så de i fremtiden kan få noget hjælp.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Forslaget er jo til dels inspireret af et gammelt forslag, som blev vedtaget i midten af 1980'erne om behandlingen af LSD-ofre, men det er da så sandelig også inspireret af fru Pia Kjærsgaards spørgsmål til justitsministeren den 19. december 2000, hvor hun spørger, hvilke initiativer regeringen påtænker at iværksætte for at hjælpe og støtte de mange familier, som uforskyldt er blevet ofre for de såkaldte Rentolinofre, plus et spørgsmål fra hr. Peter Skaarup, hvor han går ind konkret og spørger, om regeringen vil lave nogle særlige støtte- og hjælpeforanstaltninger.

Mit spørgsmål går så på: Holder Dansk Folkeparti fast i, at den kompensation, som jo ligger i beslutningsforslaget, er en måde at løse problemet på her og nu akut? Er det sådan, at Dansk Folkeparti, hvis det er sådan, at Dansk Folkeparti bliver involveret i finanslovforhandlingerne, vil afsætte midler til at hjælpe Rentolinofrene?

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Nu kan jeg jo ikke gå ind og lave finanslovforhandling her fra talerstolen, men vi vil have undersøgt, hvad det er for muligheder, man allerede har i dag for at kunne hjælpe Rentolinofrene. Her tænker jeg på, at vi i dag har f.eks. jordforureningsloven. Er det en mulighed, at man f.eks. kunne bruge nogle af de penge, så ofrene blev stillet op i køen sammen med de uheldige ejere af en jordforurenede grund og allerede nu kunne få et tilsagn om hjælp her?

Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at man tager det skridt og kommer i gang med det samme, og så må vi så se, hvad der kan indgå i finansloven til den tid. Det tør jeg ikke svare hverken ja eller nej til herfra.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu har jeg ikke erfaringer med at samarbejde med hr. Jørn Dohrmann, men med andre Dansk Folkeparti-medlemmer, og jeg har undertiden og ikke sjældent oplevet, at man meget ofte siger

udadtil i pressen og på anden vis: Vi vil gøre en hel masse. Men når det så kommer til stykket, når vi skal trykke på knapperne, så har Dansk Folkeparti altid en god begrundelse for ikke at stemme for et forslag fra SF.

Derfor spørger jeg meget kontant: Hvad er det for ændringer, hr. Jørn Dohrmann vil have ind i det her forslag, og vil hr. Jørn Dohrmann være med til at stemme for det her forslag inden samlingens slutning?

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Vi er nødt til at se på, hvad der er af muligheder for at gøre noget for Rentolinofrene, og derfor siger jeg, at vi vil stille nogle spørgsmål til ministeren om, om der er mulighed for at bruge nogle af de midler, vi har i dag, på det her område. Det er vigtigt, at vi får stillet de her spørgsmål og får det afklaret, og så må vi se, hvad der skal til af ændringer, for at vi kan få det her forslag igennem. Eller hvis vi kan få det ordnet med de ting, der allerede findes i dag, så er det jo bare det, vi skal blive enige om.

Det vigtigste må da være, at vi hjælper Rentolinofrene, uanset hvordan vi hjælper dem. Det er det, vi har som hovedmål, og det er derfor, vi har arbejdet så intenst bl.a. med spørgsmål til de forskellige ministre, netop for at få afklaret det her problem.

Derfor ville det være forkert af mig at sige, hvordan ændringsforslagene skal se ud på nuværende tidspunkt. Det er det, vi skal arbejde med i udvalget. Jeg tror, fru Anne Baastrup er fuldstændig klar over, at det er den måde, vi plejer at gøre det på.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det er jo ikke korrekt. Det, man gør under en førstebehandling, er, at man siger, om man kan tilslutte sig det princip, der er her – og princippet er meget enkelt, det går ud på, at der skal ydes kompensation til ofrene for Rentolin – og så ser man bagefter på, om man kan bruge den ene eller den anden metode.

Mit spørgsmål er: Støtter Dansk Folkeparti, at der skal ydes kompensation, eller støtter Dansk Folkeparti det ikke?

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Vi har sagt hele tiden, at vi ønsker, at ofrene i Rentolinsagen bliver hjulpet, og det står vi fuldt

og fast ved. Derfor siger jeg jo også, som jeg har sagt hele tiden, at vi vil have undersøgt, hvad det er for metoder, hvad det er for muligheder, vi har for at hjælpe dem, bl.a. med den lovgivning, vi har i dag. Det er en af måderne. Men det kan være, der skal andre midler til.

Kl. 12.20

Men vi må jo også sige, at der er noget i teksten, som er fremlagt her, med, at staten indtræder i de forpligtelser, der måtte opstå som følge af fremtidige erstatningssager. Det er jo en vidtgående tekst, man har lagt frem her, og derfor siger jeg bare, at det er noget, jeg i hvert fald ikke kan støtte på nuværende tidspunkt. Det er nogle af de ting og nogle af de elementer, vi er nødt til at få diskuteret igennem.

Jeg tror da også, at resten af Folketinget har forståelse for, at man ikke bare siger ja eller nej til det forslag, som er lagt frem her. Vi skal jo have lov til at diskutere det og finde frem til, hvor meget vi så kan blive enige om. Selvfølgelig skal ofrene hjælpes, det er jo ikke det, der er problemet; det tror jeg alle er enige om.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Skal jeg forstå det sådan, at Dansk Folkeparti kan tilslutte sig hele beslutningsforslagsteksten, bortset fra de to sidste linjer, altså det, der forpligter staten til at yde kompensation, eller er det udenomssnak, jeg er vidne til her?

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg siger bare, at det er et af de elementer i det, man fra SF's side har lagt frem her, som er utrolig vidtgående. Vi vil da også gerne have undersøgt, og det tror jeg ikke SF har overblik over, men det kan vi jo få et svar på til sidst: Hvad vil det i sidste ende koste i kroner og øre, hvis vi bare sagde blankt ja til det her forslag? Det vil vi da gerne have et klart svar på til sidst i runden her, og det tror jeg ikke man kan fortælle os.

Det vil vi også gerne stille som et spørgsmål: Hvad vil det koste i kroner og øre i sidste ende? Netop for at have det med til bl.a. finanslovforhandlingerne, når det kommer så vidt. Men man kan jo ikke bare udstede en blankocheck; det tror jeg ikke der er nogen der gør.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre i ordførerrækken, og det er fru Carina Christensen.

Carina Christensen (KF):

Det her er en af de sager, som gør et meget stort indtryk på alle, der bliver bekendt med den. I Det Konservative Folkeparti har vi dyb medfølelse med de mange mennesker, der er blevet syge efter at have behandlet deres hjem med Rentolin. Der er tale om mennesker, som helt uforvarende er havnet i en ulykkelig og uholdbar situation, hvor mange både har mistet deres hjem og nu også lider af en række alvorlige følgesygdomme. Det er en utrolig trist sag, og jeg tror, vi alle ønsker at gøre så meget som overhovedet muligt for at hjælpe disse mennesker.

Med hensyn til det her konkrete beslutningsforslag er vi ikke i stand til at vurdere, om staten har et erstatningsansvar som følge af, at Statens Byggeforskningsinstitut allerede i 1989 skulle have påpeget problemerne med at anvende Rentolin indendørs over for importøren, uden at denne henvendelse senere blev fulgt op.

Vi ønsker dog på ingen måde, at der skal herske tvivl om det her spørgsmål, og derfor hilser vi det også velkommen, at regeringen nu vil bede kammeradvokaten om at vurdere sagen. Det er vigtigt, at vi får sagen grundigt belyst.

Det er også vigtigt, at vi lærer af Rentolinsagen. Vi Konservative hilser det velkommen, at regeringen nu har taget en række konkrete og fremadrettede initiativer, der skal sikre, at lignende sager ikke opstår igen. Det er godt og vigtigt, at regeringen i de igangværende forhandlinger om EU's nye kemikaliereregulering vil arbejde for at sikre, at der bliver en pligt for underleverandører til at informere leverandøren, hvis deres anvendelse af produktet afviger fra leverandørens.

Det er også vigtigt, at vi får udbredt vores viden om duft- og kemikalieoverfølsomhed til læger og sundhedspersonale, men også til befolkningen generelt.

Jeg er dog godt klar over, at disse fremtidige og fremadrettede tiltag ikke umiddelbart er til megen hjælp for de mennesker, der allerede er ramt af Rentolinproblemerne.

Erstatningsspørgsmålet afhænger ud over kammeradvokatens afgørelse af en afgørelse ved EF-Domstolen. Spørgsmålet er her, om det er acceptabelt, at vi her i Danmark pålægger mellemhandlerne, altså leddet mellem importøren og slutbrugerne, et erstatningsansvar. Det er en meget vigtig afgørelse, ikke mindst for Rentolinofrene, og vi kan kun håbe på en afklaring ved Domstolen hurtigst muligt.

Ud fra disse betragtninger skal jeg meddele, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte dette beslutningsforslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi beder ordføreren om at blive stående.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg vil godt spørge fru Carina Christensen, om fru Carina Christensen ikke mener, det er et problem, at der i 10-15 år på grund af slendrian ikke rigtig har været nogen, der har påtaget sig ansvaret i de forskellige ministerier, og der ikke er nogen, der er gået ind og har sagt: Her er der en gruppe af mennesker, der har et massivt problem, nu samler vi en gruppe af forskellige folk fra ministerierne, og så finder vi ud af, hvordan vi kan løse det her problem, således at disse mennesker kan komme videre med deres tilværelse.

Mener fru Carina Christensen ikke, at staten under alle omstændigheder har pådraget sig et moralsk ansvar, som man på en eller anden måde må prøve at kompensere for?

Kl. 12.25

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg er sådan set enig med alle her i salen, tror jeg, i, at den behandling, der har været af de her mennesker, og den måde, man har behandlet problemerne på hele vejen op, ja, faktisk fra 1989, ikke har været særlig køn, og jeg ville da også ønske, at det havde set anderledes ud, og at vi havde stået i en anderledes situation i dag.

Derfor vil jeg også sige, at jeg synes, det er vigtigt, at kammeradvokaten nu går ind og vurderer den her sag. Vi har ikke følt os i stand til i den konservative folketingsgruppe at vurdere det erstatningsmæssige ansvar i hændelsesforløbet, men vi synes, det er vigtigt, at vi får en grundig belysning af sagen, og som jeg har forstået det, er det også det, kammeradvokaten vil gå i gang med nu.

Derudover synes jeg, at det i situationen her og nu er meget positivt med den tilkendegivelse, vi har fået fra miljøministeren i dag, at man nu tager møder med foreningen for Rentolinofre, at man drøfter deres sager og deres situation til bunds, og at man ser på, om der overhovedet er noget, vi kan gøre for at hjælpe dem her og nu. Det er vi meget tilfredse med og meget positive over for.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det jo sådan, at kammeradvokaten skal vurdere, om staten har et juridisk erstatningsansvar. Jeg tvivler nu på, at kammeradvokaten kommer frem til noget, for kammeradvokaten er jo statens forlængede arm. Men det, der er beslutningsforslagets indhold, er kompensation på grund af slendrian, og når/hvis man så efterfølgende som Rentolinramt får erstatning fra producenten eller eventuelt importøren, så bliver staten kompenseret for de udgifter, man har haft i den mellemliggende periode.

Vi har en gruppe af mennesker, som igennem mange år har levet under kummerlige forhold, og hvis økonomi i den grad er smadret. Vi ønsker bare, at de skal have kompensation i den her periode med tilbagebetalingspligt, når sagerne afsluttes, hvis der måtte komme nogen erstatning.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg må altså sige, at som jeg har forstået beslutningsforslaget, handler det om kompensation, men også om, at staten skal indtræde i de forpligtelser, der måtte opstå som følge af fremtidige erstatningssager, altså både et erstatningsansvar og kompensation.

Der vil jeg sige, at jeg synes, miljøministeren allerede i dag har tilkendegivet, at han er villig til at gå ind og se på sagerne og se, om der er noget, vi overhovedet kan gøre for at hjælpe de mennesker, der har været udsat for det her Rentolin. Det synes jeg er vigtigt, og jeg håber også, at der kommer noget positivt ud af det.

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Jeg vil godt spørge fru Carina Christensen, om hun mener, det er rimeligt, at et af problemerne – sådan som jeg har forstået det – vil være, at der er nogle af de her mellemlid, mellemhandlere, der eventuelt kunne frasige sig et erstatningsansvar, hvis importøren går fallit eller flytter udenlands.

Dansk Folkeparti mener i hvert fald, at her må der være nogle, der har et ansvar. Når man sælger et produkt og tjener penge på det, så påtager man sig også nogle forpligtelser. Der er nogle ulykkelige mennesker, der er kommet i klemme i den her Rentolinsag, og der mener jeg også at mellemhandleren må have et ansvar.

Jeg vil bare spørge: Er fru Carina Christensen enig i det synspunkt, og vil Det Konservative Folkeparti i så fald prøve at presse ministeren til at tage et initiativ, sådan at der sker noget på det her område?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Vi er sådan set meget tilfredse med den danske praksis, som jo hidtil har været, at man godt kan pålægge mellemhandleren et erstatningsansvar. Men det er jo netop det, som EF-Domstolen nu er ved at vurdere, og vi er selvfølgelig meget spændte på, hvilken afgørelse den kommer frem til.

Her og nu kan jeg altså ikke se, at der er meget andet at gøre end at afvente EF-Domstolens afgørelse og se, hvad den finder frem til.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren. Så er det fru Anne Baastrup som ordfører for SF.

Anne Baastrup (SF):

SF's centrale formål med det her forslag er, at Folketinget nu får mulighed for at tage de mange venlige hensigtserklæringer alvorligt.

Det drejer sig om en lille gruppe mennesker, der har tilladt sig at stole på den danske stat. De har formastet sig til at tro på, at når der er mærkningsregler for kemiske stoffer, så overholdes disse mærkningsregler, og har tilladt sig at stole på, at disse mærkningsregler blev kontrolleret af danske myndigheder. Problemet for disse mennesker er blot, at der ikke har været kontrol med, om mærkningen blev overholdt.

Da Statens Byggeforskningsinstitut blev opmærksom på, at Rentolin blev solgt til indendørs brug, burde faresignalet have ført til handling. Det skete ikke. I løbet af starten af 1990'erne kom stadig nye faresignaler, ja, sågar en landsretsdom, som Miljøstyrelsen burde have taget alvorligt. Det skete ikke. Hvor er statens ansvar så? Kan det være rigtigt, at staten, som har forpligtelsen til at føre kontrol med, at mærkningsreglerne overholdes, blot sidder med armene over kors; uden at det får konsekvenser? Det mener SF ikke.

Kl. 12.30

Vores beslutningsforslag er skåret over tænkningen i LSD-forslaget fra midten af 1980'erne, hvor staten påtog sig det moralske ansvar og gav kompensation til de mennesker, hvis liv blev ødelagt på grund af denne eksperimentelle

behandling, og hvor tilsynsmyndighederne dengang svigtede.

Vi anerkender, at regeringen efter fremsættelsen af vores beslutningsforslag – og jeg vil sige: bedre sent end aldrig – begyndte at forholde sig samlet til problemet. Men det er vores opfattelse, at regeringens svar ikke er godt nok.

Med regeringens forslag om at lave en kampanje mod duft- og kemikalieoverfølsomhed gør regeringen naturligvis en god gerning. Det har bare ikke noget at gøre med de Rentolinramtes problemer. Regeringen burde foranstalte en undersøgelse af, hvad der konkret har forårsaget de Rentolinramtes sygdom.

Det er fint at oprette et center for at finde ud af, hvordan man kan forebygge skader fremover. Men hvad med de mennesker, der på grund af slendrian fra myndighedernes side ikke har fået hjælp i tide?

Det er fint, at regeringen vil lave en undersøgelse af, om staten har et juridisk erstatningsansvar. Men derved forholder regeringen sig jo slet ikke til det moralske ansvar, der ligger i, at en lang række mennesker gennem flere år har forsøgt at råbe forskellige ministerier op for at få hjælp og støtte uden at få andet svar, end at der henvises til et andet ministerium.

Og så i parentes: Hvad regner vi alle sammen med at kammeradvokaten kommer frem til, i og med at kammeradvokaten jo er statens forlængede arm?

Tiden er gået, og intet er sket. Derfor det her beslutningsforslag.

Så har der under forhandlingen været en del diskussion omkring den sidste sætning. Den sidste sætning skal forstås således, at vi mener, at staten går ind i den eventuelle erstatning, som de Rentolinramte måtte få, med de rettigheder, der ligger, således at staten så har ret til at få den compensation, som staten udbetaler til de ramte, tilbage, når erstatningen bliver udbetalt, således at staten på sigt reelt vil kunne stå i en situation, hvor der ikke kommer merudgifter ud af det her forslag.

Men her og nu er der nogle mennesker, der er alvorligt ramt, og hvis økonomi i den grad hænger i laser, ud over de meget alvorlige helbreds-mæssige problemer, de har. Derfor forslaget.

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Jeg vil gerne spørge SF i forbindelse med ønsket om at kunne give compensation, om vi kunne få en lidt større afgrænsning af det. Taler vi om 200

familier, 600 familier eller 3.000 familier? Kan vi få et eller andet tal, for ifølge den måde, jeg har kunnet undersøge tingene på, er det omfang, vi taler om, uafklaret. Ved SF mere om det?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Som man kan forstå på Foreningen for Rentolinramte, er det i størrelsesordenen 700-800 familier, der mere eller mindre kan være ramt. Og der kan man jo i videreudviklingen af det her forslag gå ind og sige, at hvis det blot er en carport eller et rum, der ikke ødelægger familiens bolig som sådan, så ligger det uden for. Så er det under bagatelgrænsen. Man kan også lægge et loft over. Det kan jo være et led i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Det, jeg sådan set opfølgende ville sige, er egentlig, at jeg tror, det ville være behjælpeligt, hvis dette meget bredt formulerede beslutningsforslag var lidt mere konkret i forhold til boligforhold, i forhold til om det er en arbejdstabssituation, om det er øgede sundhedsmæssige omkostninger, der er pålagt familierne, sådan at man kunne gå ind og kigge på, om der er nogen afgrænsninger i forhold til denne compensation, der kan være tale om. Det kunne være ret behjælpeligt, og det håber jeg man måske kunne bidrage lidt med under selve udvalgsarbejdet. For hvor sætter man grænserne?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg er meget, meget glad for, at Socialdemokraterne, som jo før fuldstændig afviste forslaget, nu er parat til at tale om det. Det er jo derfor, vi har lavet den der meget brede formulering, nemlig for simpelt hen at få vækket regeringen, få vækket partierne her i Folketinget, således at man rent faktisk kan komme i gang med langt mere konkret at forholde sig til disse meget, meget hårdt ramte mennesker. De har rettet henvendelse til så mange ministre og skiftende regeringer og har hver gang bare fået at vide: Det er ikke mit bord.

Nu har vi dog i det mindste en mulighed for sammen at finde ud af: Hvad er det så? Hvor er pengene henne? Hvor mange penge vil man være indstillet på at gå ind og kompensere med? Og hvordan kan man i øvrigt i langt højere grad gå ind og hjælpe disse mennesker? Det er på tide.

(Kort bemærkning).

Christian Lund Jepsen (V):

Jeg vil godt høre fru Anne Baastrup, om hun har generel mistillid til kammeradvokaten. Jeg synes netop, at der har været mange åbninger i dag, og jeg synes også, vi skal behandle sagen videre. Men er det fru Anne Baastrups opfattelse, at hvis staten spørger kammeradvokaten, så får staten automatisk ret?

Kl. 12.35

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det jo sådan, at Miljøstyrelsen ikke er enig med de sagkyndige i forbindelse med landsretssagen. Det vil sige, at der så er to forskellige beskrivelser af, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert, når det drejer sig om problemerne med Rentolin. Dertil kommer så, at kammeradvokaten jo naturligvis vil tage udgangspunkt i Miljøstyrelsens beskrivelse, som er forskellig fra dr.med. Grandjeans, og det betyder så, at vi allerede på det tidspunkt kommer i tvivl om, hvad det så er for et faktisk grundlag, der vil blive lagt til grund.

Det, vi hellere ville have, var et uvildigt ekspertudvalg, der fandt ud af, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert omkring Rentolin, for Rentolin er jo ikke bare MCS. Rentolin har jo givet disse mennesker en lang række andre problemer, så forudsætningen for, at vi kan regne med, at en eventuel juridisk erstatningsretsansvarspåleggelse rammer staten på grund af slendrian, er jo, at man rent faktisk ved, hvad det er for et ekspertgrundlag, der lægges til grund. Og der har man jo ikke fra miljøministerens side lagt op til, at der skulle ske noget, og der lægger Christian Ege, som jo har skrevet artiklen, der er bilag til beslutningsforslaget, jo op til, at man simpelt hen går i gang med en egentlig undersøgelse af Rentolins indhold og konsekvenserne for det enkelte menneske og så samtidig tager de Rentolinramte og spørger, hvad det konkret er, der er deres problem.

Første næstformand (Svend Auken):

Så siger vi tak til ordføreren. Så er det hr. Naser Khader som ordfører.

Naser Khader (RV):

SF's forslag om at sikre ofre for træbehandlingsmidlet Rentolin compensation er meget sympatisk. Det er en tragisk sag, men det er også en kompliceret sag, og ofrene har fået en urimelig

behandling. Det er også urimeligt, at retssagerne trækker så meget ud, men det er der en grund til, og det er bl.a., at domstolene venter på en afgørelse fra EF-Domstolen om, hvem der bærer ansvaret, og hvem der skal betale for skaderne.

Det Radikale Venstre har det umiddelbare principielle synspunkt, at denne sag først og fremmest er et privatretligt anliggende. Sagen er først og fremmest et anliggende for forvaltningen og domstolene. Men skulle kammeradvokaten nå til den konklusion, at staten bærer et juridisk ansvar, så er der tale om en ny situation, og så vil vi gerne se på sagen igen. Om staten har et moralsk ansvar er svært at vurdere på stående fod.

Derfor er vores foreløbige indstilling fra De Radikales side, at vi skal lade systemet arbejde videre, i hvert fald indtil EF-Domstolen og kammeradvokaten har talt. Og derfor vil vi hverken sige ja eller nej til SF's forslag, men vi vil gerne vise en imødekommethed, og vi vil gerne være konstruktive under udvalgsarbejdet.

Men det, man måske kunne tage fat på – og det er et spørgsmål til ministeren – er, om man ikke kunne se på en generel vurdering af, om kontrol- og tilladelsesforanstaltningerne fungerer optimalt i dag.

Det andet spørgsmål er, om mulighederne for compensation og erstatning ifølge dansk lov er tilstrækkelige.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Anne Grete Holmsgaard.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Der er jo ikke så mange, jeg kan takke for den fulde tilslutning til forslaget, men jeg vil sige, at der jo er sket det, at først var det ministeren, der åbnede en lille flig – en lille flig – for, at der måske kunne blive tale om en compensation. Det gjorde ministeren, da han henviste til de mennesker, der bor på forurenede grunde. Jeg formoder, at det er værditabsordningen, ministeren tænkte på, da han sagde det, eller hans embedsmænd tænkte på, da de skrev det her for ham. Jeg kan ikke overskue, om værditabsordningen er sikker nok til det her.

Kl. 12.40

Den næste åbning kom fra Dansk Folkeparti. Fru Anne Baastrup har beklaget, at den sidste sætning i forslaget kunne misforstås og ikke var klar, men det lyder, som om Dansk Folkeparti

godt kan støtte det her, Om det holder, vil tiden jo så vise, når vi skal have det her til afstemning.

Endelig kom hr. Peder Sass undervejs også med en åbning om, at hvis man nu kunne afgrænse antallet af familier, hvis man kunne gå ind og sige med de præciseringer, som f.eks. fru Anne Baastrup kom med, at, en ting er, hvis det er en carport, noget andet er, når det er indendørs og det er de egentlige indendørs rum, altså selve opholdsarealerne, som vi tænker på, så ville man måske alligevel revidere sit nej, som man kom med i første omgang.

Det er selvfølgelig vigtigt, at de partier ikke bare nu her under de sidste få ugers hektiske behandling af mange forskellige forslag her i Tinget løber fra det her. Så jeg synes, det er meget vigtigt at få holdt fast ved, at der faktisk, hvis både Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne holder fast ved de signaler, de har givet her, kan etableres et flertal.

Om det så er værditabsordningen, så kan vi jo ikke sidde og vente længe på det. Miljøministeren sagde, at der er indkaldt til et møde i juli. Det er jo længe efter, at samlingen er lukket ned, så det kan vi ikke sidde og vente på.

Derfor vil jeg sige, at vores linje i det her er at klø på i de kommende 2 uger for at få en beslutning igennem i denne her folketingssamling, sådan at de Rentolinramte ved, om de signaler, der bliver sendt ud, rent faktisk holder, når det kommer til stykket.

Så vil jeg også godt sige, at flere ordførere, herunder regeringspartiernes ordførere, men ikke kun regeringspartiernes ordførere, har henvist til kammeradvokaten. Det synes jeg godt nok er en flad omgang, for, som fru Anne Baastrup påpegede, vil kammeradvokaten selvfølgelig skulle tage udgangspunkt i det, ministeriet siger, nemlig at det hovedsagelig er opløsningsmidlerne, det her handler om, og ikke fungiciderne eller svampene. Så jeg synes, at hvis man ikke stak op for bollemælk, så sagde man selvfølgelig: Vi må have en uvildig undersøgelse og en tilbundsående undersøgelse af det her.

Det har vi ikke taget med i lovforslaget. Det har vi ikke gjort, fordi vi ikke mener, der skal laves en sådan undersøgelse, det mener vi allerhøjeste grad at der skal, men fordi vi har ønsket at koncentrere os om det, som er virkelig hastende for de her mennesker, der nu har ventet i så mange år, og som er hårdt økonomisk i klemme. Derfor vil vi godt koncentrere os om at få en beslutning om, at de kan få en kompensation.

Så er det klart, at staten kan indtræde i rettinghederne i forhold til, hvad der eventuelt måtte blive givet af erstatninger på et senere tidspunkt, når først EF-Domstolen har afsagt sin kendelse, og derefter komme videre med de retssager, som er sat i bero indtil videre.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg skal gøre opmærksom på, at vi af tekniske grunde ikke kan gennemføre, at der stilles spørgsmål fra medlemmernes plads. Så hvis man har en kort bemærkning, må ordføreren gå ned, og så må man herop.

Hr. Jørn Dohrmann har en kort bemærkning, og derfor beder jeg ordføreren om at holde sig i nærheden af Folketingets talerstol og hr. Dohrmann om at indtage talerstolen for sin korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Nu har vi jo hørt det sidste stykke tid, at SF gerne vil i regering, og der kunne jeg godt tænke mig at spørge, om man har det her med. Hvis det er, man skulle komme i regering, eller hvis man skulle blive støtteparti til en ny regering, er det her så et ufravigeligt krav fra SF, at det bliver taget med i overvejelserne, så man får det gennemført ad den vej, hvis det nu ikke skulle lykkes her?

Vi kan jo høre, at der måske er et flertal imod det her forslag i dag her i Folketingssalen, sådan at vi i hvert fald senest, når vi får – eller hvis vi får – en ny regering, det kan godt være, at det varer mange år, så får en mulighed for at yde kompensation.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Et øjeblik forfaldt jeg til den naive forestilling, at hr. Dohrmann ville forholde sig til forslaget. Det var jo bare brandhamrende ærgerligt, at han ikke ville det, men i stedet for forholder sig til, at SF har sagt, at vi gerne vil i regering. Nu er der altså langt fra at sige, at vi gerne vil det, og til, at det bliver en mulighed. Men for SF er det sådan, at vi ikke opgiver sagerne, hvis vi måtte komme i regering, eller hvis vi bliver støtteparti.

Men jeg synes sådan set, hr. Dohrmann må forholde sig til sagen. Vil hr. Dohrmann og hans parti støtte det her beslutningsforslag, hvis man i sidste sætning i stedet for »forpligtelser« skriver: Staten indtræder i de rettingheder – som der burde have stået, fordi det andet kan give for-

kerte associationer – der måtte opstå som følge af fremtidige erstatningssager?

Kl. 12.45

(Kort bemærkning).

Jørn Dohrmann (DF):

Som jeg også var inde på, var der jo mange ting, som vi skulle have afklaret, f.eks. spørgsmålet om, hvad det her forslag kommer til at koste. Men det var bare lige for at slå fast, at vi selvfølgelig har nogle spørgsmål, og dem vil vi stille.

Men det er da vigtigt for de ofre, som nu er i den knibe i dag, og som gerne vil have den kompensation, at de får at vide klokkeklart, om SF vil arbejde for det her videre og stille det som et krav, hvis man bliver den afgørende nøgle til en ny regering. Ville man så gå ind og have det her med som et krav? Det fik vi ingen svar på. Der kan jeg kun konstatere, at SF måske ville krybe udenom på det tidspunkt, hvis man fik muligheden. Det kan godt være, at der går mange år, men vi må da kunne fortælle de ofre, som er i dag, at de så får løst deres problem på det tidspunkt. Men jeg kan konstatere, at det vil SF ikke stille som et krav.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard(SF):

Den diskussion er jo kun relevant, hvis Dansk Folkeparti og andre står af på at løse problemet nu, ellers er den fuldstændig irrelevant. Derfor er det altså desværre et negativt signal, hr. Dohrmann sender heroppefra, for hvis hr. Dohrmann går ind og siger, at ja, vi vil støtte det her, og hvis Socialdemokraterne holder fast ved deres åbning, så har vi faktisk et flertal, hvor vi kan gå ind og sige: Vi vil have kompensation. Og så har vi sagt oppe fra den her talerstol, at vi gerne vil diskutere, hvor grænserne går for, hvor meget man kan få i kompensation og for hvad.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget til folketingsbeslutning overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-*hold*). Det er vedtaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik først til dagsordenens punkt 23, som var:

23) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 3857

1) Til statsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Fortryder statsministeren i dag, at han så ukritisk støttede den amerikanske præsident i ønsket om en krig imod Irak, set på baggrund af de seneste begivenheder?«

Villy Søvndal (SF):

Det drejer sig om Irak og ikke den gamle diskussion om masseødelæggelsesvåbnene og de manglende terrorforbindelser og sådan noget. Dem synes jeg vi er ovre.

Men det drejer sig om den nuværende situation. Og der spørger jeg statsministeren, om han i dag fortryder, at han så ukritisk støttede den amerikanske præsident i ønsket om en krig med Irak set på baggrund af de seneste begivenheder. Og af de seneste begivenheder har jeg lagt vægt på, at Powell har sagt til en amerikansk tv-station, at CIA vildledte Powell om Irak. Det er jo et alvorligt statement fra en amerikansk udenrigsminister, at han blev vildledt om hele grundlaget.

Jeg tænker også på den stadig bredere opstand, den stadig bredere modstand, der er i opinionsmålingerne, men også i forhold til, hvad vi ser til daglig i Irak – og så selvfølgelig de grufulde torturbilleder. Gør det alt sammen, at statsministeren fortryder, at han har lagt sig så meget i slipstrømmen på den amerikanske præsident?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Nej. Jeg mener nu som tidligere, at det var nødvendigt at trække en grænse i forholdet til en skruppelløs diktator som Saddam Hussein. Jeg mener ikke, det var rimeligt, at det internationale samfund fortsat skulle acceptere Saddam Husseins manglende samarbejde med FN og FN's Sikkerhedsråd.

Der er selvfølgelig ingen grund til at skjule, at det var en vanskelig beslutning at træffe. Der er heller ingen grund til at skjule, at der er masser af forhindringer på vejen frem mod det, som er målet, nemlig et nyt, et frit, et moderne, et demokratisk Irak, hvor det enkelte menneskes frihedsrettigheder er sikret og beskyttet.

Der er mange, der gerne vil forsøge at afspore den proces. Der er mange, der gerne vil blokere vejen frem mod et demokratisk Irak. Men det må ikke få os til at give op.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, at det var et meget klart svar fra statsministeren: Statsministeren fortryder ingenting.

Jeg synes egentlig, det er lidt underligt, at statsministeren er så sikker. Jeg synes, at det sådan set er et tegn på statsmandskab, at en amerikansk udenrigsminister går ud og siger det, som det er: CIA vildledte mig om Irak. Jeg blev påført nogle oplysninger, som jeg notorisk i dag ved ikke er rigtige.

Jeg synes alligevel, det er underligt, at vi har en dansk statsminister, der, selv om krigen går rigtig, rigtig skidt, selv om den producerer det modsatte af, hvad der var hensigten – hvis hensigten var at bekæmpe terror, har vi i dag fået et sted, hvor terroren blomstrer som aldrig før og truer med at brede sig ud – med så stor sikkerhed i stemmen siger: Jeg har ingenting fortrudt.

Har statsministeren heller ikke fortrudt de forkerte argumenter om terrorforbindelsen, der også var en del af den danske argumentation? Det er jeg sikker på at statsministeren husker meget tydeligt.

Ville det ikke være flot, at en dansk statsminister ligesom en amerikansk udenrigsminister rejste sig op og sagde: Beklager, vi er kommet til ikke alene at vildføre befolkningen og offentligheden med nogle oplysninger, der i dag med sikkerhed ikke holder vand, men vi synes også, at vi står i en situation, der er så vanskelig, at vi er nødt til at diskutere meget mere indgående, hvad det næste skridt skal være?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Som bekendt har den danske regering i det forslag, der blev lagt frem her i Folketinget, ikke baseret sig på oplysninger fra CIA eller andre udenlandske efterretningstjenester. Regeringens begrundelse for at tilslutte sig den internationale koalition var Saddam Husseins manglende samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Det ved hr. Villy Søvndal udmærket. Det har jeg haft lejlighed til adskillige gange tidligere at redegøre for.

Jeg er fortsat af den opfattelse, at når en skruppelløs diktator som Saddam Hussein nægter at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd, så må det have en konsekvens, for ellers underminerer det FN's autoritet i det lange løb.

Villy Søvndal (SF):

En af de sikre virkninger af situationen, som den udformer sig nu, er et modsætningsforhold mellem civilisationer af en dybde og et omfang, vi ikke har set nogen sinde før. Det tyder alle meningsmålinger på, som jeg er sikker på at statsministeren også er bekendt med.

Der vil jeg spørge statsministeren: Bekymrer det ikke, at der i en verden, hvor vi er nødt til at samarbejde og finde kompromiser og nødt til at tale sammen mellem civilisationer, i dag er blevet etableret en situation, hvor hadet, hvor afskyen og hvor bitterheden vokser dag for dag?

Kl. 13.05

Der vil jeg godt spørge statsministeren i forlængelse af de svar, der er kommet indtil nu: Hvordan ser statsministeren vejen ud af det moralske, Danmark er placeret i sammen med USA og de allierede, der endnu er tilbage i Irak? For når statsministeren svarer, at aktionen var rigtig, og at han ingenting har fortrudt, så må der implicit i det ligge, at statsministeren regner med, at efter nogle anstrengelser og nogen tid, så ender det her, sådan som statsministeren gerne vil have det til at ende. Er det nu så sikkert?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er om de færreste ting i verden, at man kan sige, at noget er sikkert. Jeg kan heller ikke give garantier, når det gælder udviklingen i Irak.

Men det, jeg kan sige til hr. Villy Søvndal, er, at hr. Villy Søvndal jo ikke har anvist nogen løsning på situationen i Irak eller i Mellemøsten i det hele taget. Hr. Villy Søvndal gør meget ud af at forklare, at han sandelig også var imod Saddam Hussein, og at hr. Villy Søvndal bestemt

ikke på nogen måde støttede eller støtter Saddam Hussein, og det tror jeg gerne.

Men kendsgerningen er jo bare, at hvis vi havde lyttet til hr. Villy Søvnalds råd, så sad Saddam Hussein stadig i Bagdad og undertrykte sit folk. Det er jo situationen. Hr. Villy Søvnald har aldrig nogen sinde besvaret, hvordan han så ville have løst den situation med en skrupeløs diktator som Saddam Hussein.

Vejen fremad er nu, at autoriteten i Irak overgives til en midlertidig irakisk regering den 30. juni, og at vi fører processen frem mod demokratiske valg i januar 2005. Ud af det kommer forhåbentlig en demokratisk valgt og stabil irakisk regering. Det er efter min mening det mål, vi skal holde fast i.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er to medspørgere, som jeg tager ind nu. Først er det hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Statsministeren ved jo godt, at det er notorisk ukorrekt, når statsministeren påstår, at vi ikke havde et løsningsforslag. Ligesom Frankrig og Tyskland foreslog vi, at våbeninspektørerne skulle have mulighed for at gøre deres arbejde færdigt, så vi kunne være sikre på, at der ikke var masseødelæggelsesvåben. Den mulighed sammenholdt med en løsnen af sanktionerne, så der kunne komme mad på bordet, kunne have peget på en fredelig vej frem for Irak.

Statsministeren ved udmærket godt, at det foreslog vi, og i historiens lys er der jo ikke meget, der taler for, at det var os, der tog fejl. Alt taler for, at det var statsministeren, der tog fejl. Så jeg synes, at statsministeren måske skulle holde sig lidt tilbage med at foretage alt for mange bedømmelser af, hvem der tog fejl, og hvem der ikke tog fejl.

Jeg vil godt spørge statsministeren: Hvem er det, der vil stikke en kæp i hjulet? Er det Jyllands-Postens lederskribent, der konkluderede, at krigen var tabt? Er det dem, der stikker kæppe i hjulet? Eller hvad mente statsministeren helt præcis med folk, der stikker en kæp i hjulet?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Også hr. Keld Albrechtsen bekræfter nu, at havde vi lyttet til hr. Keld Albrechtsens råd, så sad Saddam Hussein stadig i Bagdad og undertrykte sit folk. Det er jo kendsgerningen. Det kan godt være, hr. Keld Albrechtsen udadtil vil sige,

at han ønskede Saddam Hussein væk, men kendsgerningen er, at hvis vi havde lyttet til hr. Keld Albrechtsens råd, så sad Saddam Hussein stadig i Bagdad og undertrykte sit folk.

Så spørger hr. Keld Albrechtsen: Hvem er det, der stikker en kæp i hjulet? Ja, der er desværre mange kræfter, der prøver at stikke en kæp i hjulet, bl.a. de fundamentalister, som absolut vil modarbejde, at der opstår et demokrati i Mellemøsten; dem, som absolut vil bekæmpe, at der i Irak eller noget som helst andet sted i øvrigt i Mellemøsten kan være et eksempel på, at det kan lade sig gøre at skabe et frit og moderne samfund, hvor det enkelte menneskes rettigheder er sikret, herunder et samfund, hvor man sikrer kvindernes rettigheder.

Der er formørkede, fundamentalistiske kræfter, som ønsker at holde befolkningen hen i et middelalderligt mørke, og som ønsker, at kvinderne fortsat skal være undertrykt og nægtet de rettigheder, som vi mener at kvinder skal have. Det er disse kræfter, jeg tænker på, når jeg taler om dem, som vil forsøge at blokere vejen frem mod demokrati.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil da gerne takke statsministeren, fordi han jo klart tilkendegiver, at det hverken er Jyllands-Postens lederskribent eller undertegnede eller hr. Søvnald eller hr. Søndergaard, der stikker nogen kæp i hjulet. Det er jeg da glad for at høre. Det er sådan set en ny og mere afdæmpet statsminister. Det kan jo være, at statsministeren trods alt så måske en lille smule kan se, at den er gal.

Kl. 13.10

Jeg vil godt spørge statsministeren om det helt grundlæggende. Først kommer man og påstår, at der er masseødelæggelsesvåben. Så viser det sig, at det er der ikke. Så går der en besættelse i gang på et grundlag, der er helt anderledes end det, man har sagt til befolkningen. Så viser det sig, at der kommer en masse tortur.

Sagt til statsministeren: Det går faktisk ikke ret godt. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om man virkelig har tænkt sig bare at køre til ende med det her? For så ender det i en rygende ruin. Det kan enhver jo se.

Når alle lige fra Jyllands-Postens lederskribent og over til venstrefløjen kan se, at det her ikke kan blive ved med at gå, hvornår vil statsministeren så erkende det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jo, men det skal jo også bringes ind i en ny bane. Det er det, der er planlagt, og det har været planlagt hele tiden, eller i hvert fald i mange måneder, at den 30. juni overgår autoriteten i det irakiske samfund til en midlertidig irakisk regering, som skal forberede, at der kan afholdes demokratiske valg i januar 2005.

Ud af det skal der så etableres en demokratisk funderet regering i Irak. Målet er selvfølgelig, at irakerne skal være herre i deres eget hus, og at de udenlandske tropper skal væk; jeg havde nær sagt jo hurtigere desto bedre. Men på den anden side jo også først på et tidspunkt, hvor vi er sikre på, at der er ro og stabilitet, så en demokratisk regering kan fungere i Irak. Det er jo det, der er målet. Det overser hr. Keld Albrechtsen fuldstændig.

Jeg har taget klart afstand fra den mishandling af irakiske fanger, som har fundet sted i irakiske fængsler. Intet kan forklare det, intet kan forsvare det. Og det modarbejder i den grad det, den internationale koalition er der for. For det er for at beskytte den enkelte iraker, og det er for at hjælpe Irak frem til frihed. Der er det selvfølgelig totalt ødelæggende, at nogle få afstumpede soldater mishandler irakiske fanger.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kan fuldstændig bekræfte over for statsministeren, at der er mange diktatorer og diktaturer, der eksisterer rundtomkring i verden fuldstændig uanset, hvad venstrefløjen mener. Der er f.eks. et i Kina. Det har statsministeren jo besøgt for nylig. Der er andre. Så jeg kan fuldstændig bekræfte, at der er mange diktaturer rundtomkring, som vi skal kæmpe mod.

Men jeg kunne godt tænke mig at komme lidt tilbage til spørgsmålet, som hr. Villy Søvndal har stillet, for spørgsmålet lød jo, om statsministeren i dag fortryder, at han så ukritisk støttede USA's præsident i dennes ønske om at få en krig mod Irak.

Jeg tror, det er ordet ukritisk, som er interessant, for mange af de ting, statsministeren siger, kan man så diskutere. Men det havde jo også været interessant, hvis statsministeren netop havde vist sin selvstændighed op til krigsudbruddet ved at gå ud og forklare, hvor han adskilte sig fra George Bush og den måde, som George Bush har ønsket at føre den her krig på.

Derfor er spørgsmålet: Fortryder statsministeren sin ukritiske støtte, eller står statsministe-

ren stadig væk ved sin ukritiske støtte til den amerikanske præsident?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Søren Søndergaard giver en fuldstændig forvrænget beskrivelse af det grundlag, som den danske regering forelagde Folketinget.

Vi har fuldstændig åbent sagt, at når vi anbefalede, at Danmark tilsluttede sig den internationale koalition, så var det, fordi Saddam Hussein nægtede at samarbejde med FN's Sikkerhedsråd. Og det kan man så være uenig med os i. Men det er i hvert fald lagt åbent og regulært frem. For det er regeringens opfattelse, at hvis en skruppelløs diktator som Saddam Hussein bare nægter at adlyde gang på gang – og her var det i mere end 10 år – hvad FN's Sikkerhedsråd beslutter, så er det et utrolig farligt signal at sende til alverdens tyranner og terrorister, for det er et signal om, at de bare kan opføre sig, som de vil. Det internationale samfund gør ingenting ved det.

Der syntes vi, at nu var nok nok, og at grænsen var nået. Nu måtte det have en konsekvens. Derfor tilsluttede vi os den internationale koalition.

Det kan hr. Søren Søndergaard være uenig i, men vi har i hvert fald lagt meget åbent frem, at det var vores grundlag for at gå med.

Søren Søndergaard (EL):

Man kan jo tilslutte sig den internationale koalition mere eller mindre kritisk. Det spørgsmål, der bliver stillet her, er, om statsministeren står ved sin fuldstændig ukritiske tilslutning til den amerikanske præsident.

Kl. 13.15

Der er f.eks. Guantánamo, indespærring på Guantánamo, overgrebet på Genèvekonventionen, angreb på menneskerettighederne. Det var jo kendt, da krigen startede, det var ikke noget nyt. Det lå jo i en tidligere fase.

Derfor kunne man jo have forestillet sig, at statsministeren, f.eks. da han skrev det her brev sammen med Berlusconi og Blair og hvem, det ellers var – Aznar, den tidligere leder af Spanien, var vist også med – havde understreget vigtigheden af, at man i den kamp fulgte menneskerettighederne. Men det gjorde man jo ikke fra statsministerens og fra de andres side.

Det er jo derfor, at spørgsmålet til statsministeren lyder: Fortryder statsministeren, at statsministeren var så ukritisk i sin opbakning til George Bush, at det var umuligt at se forskel, og

fortryder han, at han ikke på nogle punkter gik ind selvstændigt, f.eks. dengang, og fik understreget, at det var vigtigt at respektere menneskerettighederne i kampen i Irak?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, vi har lov til at forvente, at et åbent og frit demokrati som det amerikanske som en selvfølge overholder internationale konventioner, herunder alle regler vedrørende menneskerettigheder. Det synes jeg man har lov til at forvente. Derfor har man selvfølgelig også lov til at være ekstra kritisk, når det så viser sig ikke at være tilfældet.

Det er også grunden til, at jeg, som jeg allerede har meddelt, agter at tage det spørgsmål op om behandlingen af de irakiske fanger i de irakiske fængsler på mit kommende møde med den amerikanske præsident.

Når vi vil kæmpe for, at der globalt skal være respekt for frihed og menneskerettigheder, skal vi selvfølgelig også selv vise det absolut bedste eksempel. Derfor er det totalt undergravende for den sag, at der sker den slags krænkelse. Derfor må vi selvfølgelig også tage det alvorligt og tage det op kritisk, og det er det, jeg vil gøre.

Margrete Auken (SF):

Så er det det sidste spørgsmål til hr. Søren Søndergaard. Vrøvl, hr. Villy Søvndal!

Villy Søvndal (SF):

Men netop på baggrund af det sidste svar, statsministeren giver, er det så meget desto mere underligt, at statsministeren ikke har taget menneskerettighedsdiskussionerne op. Det er jo ikke noget, der starter med krigen i Irak. Det er ældre, og det ved statsministeren formentlig godt. Den store forskel var jo, at indtil da var der ikke vist nogen billeder af det.

Men jeg forstår, at statsministeren besvarer det her spørgsmål i dag med, at statsministeren ingenting fortryder. I andre lande foregår der en diskussion, f.eks. blandt de neokonservative i USA, som i stigende grad tvivler på og udtaler sig om, at de ikke er sikre på, at det, de gjorde, var rigtigt.

Jeg synes, at der egentlig er noget næsten tragisk over en statsminister, der må opleve et billede, hvor de amerikanske højreorienterede i stigende grad begynder at tvivle om rigtigheden af det her.

En række lande, Spanien, Honduras osv., trækker sig ud af koalitionen. Så mit spørgsmål

til statsministeren er: Vil statsministeren virkelig stå som sidste mand og forsvare skansen, når alle andre er på vej ud, og sige, at jeg gjorde det rigtige, jeg gjorde det rigtige, jeg gjorde det rigtige, uanset billederne af tortur og uanset billederne af Powell, der siger, at han blev misinformet?

Uanset hvad der sker, så er det statsministerens opfattelse, at han gjorde det rigtige i den her sag.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg står ikke her og påstår, at der ikke undervejs i de måneder, der er forløbet, siden krigen mod Saddam Hussein blev indledt, er begået fejl, eller at ting ikke kunne været gjort anderledes. Det skulle da være mærkeligt, om nogen var fuldstændig fejlfri. Jeg tror sagtens, at man set i bakspejlet vil kunne sige, at der sikkert er nogle forløb, der kunne have været grebet anderledes an.

Men det spørgsmål, jeg har fået, er, om jeg fortryder, at vi tilsluttede os den internationale koalition. Der er jeg nødt til at sige til hr. Villy Søvndal: Nej, jeg mener, at det var rigtigt at træffe den beslutning; selv om den var besværlig, og selv om den har givet en masse modstand og kritik, så mener jeg, at den var rigtig. Den står jeg ved, fordi det handlede om at statuere et eksempel, når en skruppelløs diktator som i det her tilfælde Saddam Hussein nægter at adlyde det, som FN's Sikkerhedsråd har besluttet.

Det må have en konsekvens, hvis man ikke samarbejder med FN's Sikkerhedsråd, som FN's Sikkerhedsråd enstemmigt havde krævet. Der må jeg altså sige, at den begrundelse stadig væk holder:

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3858

2) Til statsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Var det efter statsministerens opfattelse en fejl at se igennem fingre med det faktum, at den nuværende amerikanske administration valgte at se stort på internationale konventioner i forbindelse med krigen i Irak og Afghanistan, og kan det efter statsministerens opfattelse være en af grundene til de eksempler på tortur og anden ydmygende behandling af irakiske fanger i amerikansk varetægt, vi har set på det seneste?«

Villy Søvndal (SF):

Det drejer sig om diskussionen om konventionerne og torturen. Egentlig synes jeg, at det mest overraskende i hele den diskussion, der ruller de her dage, er det argument, der hedder, at vi er så overraskede over, at amerikanerne i krige anvender tortur.

Kl. 13.20

Hvis man gør sig helt fri af ethvert belastende kendskab til fortiden, så kan man glemme Vietnam, man kan glemme alt, hvad der skete i de latinamerikanske lande i 1970'erne. Jeg havde selv fornøjelsen af at være i Argentina i 1976, da militærkuppet fandt sted der. Hvis man er villig til at glemme al historie, så kan man præsentere det, som om det var noget helt nyt.

Men mit første spørgsmål til statsministeren er: Er statsministeren ikke også bekendt med, at amerikanerne under de fleste af deres krige har anvendt tortur, og at vi dermed ikke står med noget fundamentalt nyt?

Det leder over til det spørgsmål, der er stillet som mit andet spørgsmål: Var det i lyset af den historiske erkendelse ikke dumt, ikke forkert, ikke moralsk forkasteligt at se igennem fingre med det faktum, at når man vælger at se stort på internationale konventioner, bl.a. den tredje Genèvekonvention, så er der en lige vej derfra til et vink med en vognstang fra både de ledende politikere og de ledende militærfolk til dem, der arbejder nederst i systemet, om, at de sædvanlige regler hermed er ophævet?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringen har vedholdende krævet, at USA lever op til internationale forpligtelser. Det gælder også i forbindelse med krigen i Irak og i Afghanistan. Det er naturligvis et ufravigeligt krav, at alle lande, herunder dem i koalitionen, overholder Genèvekonventionerne og i øvrigt foregår med et godt eksempel. Det er klart, at de ansvarlige for eventuelle brud på konventionerne skal drages til ansvar.

Villy Søvndal (SF):

Den første fortælling efter de afslørende billeder var jo, at det her var en lille håndfuld. Det var både den danske statsministers og præsident Bushs udlægning, at det her drejede sig om en lille håndfuld meget rå soldater. Jeg vil godt spørge statsministeren: Tror han stadig, at det er den sandsynlige forklaring efter de seneste dages påvisning også i USA i The New Yorker af, at det formentlig er efter direkte ordre fra den

amerikanske forsvarsminister? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål, jeg vil stille, er: Når statsministeren så siger, at de ansvarlige skal stilles til ansvar, betyder det så, at statsministeren vil forfølge, at hvis Rumsfeld direkte har et ansvar i det her, må det have konsekvenser i forhold til den amerikanske administration; så må den amerikanske præsident drage den konklusion, at så skal han se sig om efter en ny forsvarsminister?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke nogen baggrund for at udtale mig om, hvem der er skyldige og/eller ansvarlige for de mishandlinger, der har fundet sted i de irakiske fængsler. Den danske regering og jeg selv har taget kraftigt afstand fra det, der har fundet sted, og vi føler os overbeviste om, at de ansvarlige vil blive draget til ansvar, hvor end ansvaret ligger, og hvor højt oppe det end ligger.

Det er jo faktisk det, der er forskellen på et formærket diktatur og et frit og åbent demokrati som det amerikanske og i den her sammenhæng også det britiske, nemlig at i frie og åbne demokratier kommer den her slags heldigvis helt åbent frem i lyset og kan blive gjort til genstand for en offentlig debat, også en kritisk debat og en ubehagelig debat.

Men sådan skal det være med henblik på, at de, der begår den slags uhyrligheder, kan blive draget til ansvar og få deres straf for det. Sådan er det heldigvis i frie og åbne demokratier. Det skal vi være glade for. Jeg føler mig helt overbevist om, at de også vil blive draget til ansvar, både i USA og i Storbritannien, og det uanset, hvor højt oppe det ansvar ligger.

Villy Søvndal (SF):

Jeg har svært ved at forstå, at statsministeren siger, at der aldrig har været tvivl om, at den danske linje var, at Genèvekonventionerne skulle overholdes. Jeg henleder med nogle spørgsmål i februar, marts og april måned regeringens opmærksomhed på, at der foregår nogle ting, der ikke er i overensstemmelse med Genèvekonventionerne.

Jeg modtager et svar fra udenrigsministeren den 9. april hvor regeringen svarer, at regeringen har tillid til, at amerikanske styrker ligesom de øvrige koalitionsstyrker vil leve op til deres forpligtelser i henhold til det folkeretlige kompleks af sædvaneretlige og konventionsfaste normer.

Kl. 13.25

Det vil sige, at på et tidspunkt, hvor hele verden summer ikke alene af rygter, men af rapporter fra Amnesty International og Røde Kors om, at der pågår tortur, hvad er så den danske regerings bidrag til de her spørgsmål? Det er at stille sig fuldstændig bag den amerikanske regering i tillid til, at de selvfølgelig overholder alle konventioner. Føler statsministeren heller ikke her anledning til at fortryde noget?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg forstår, at hr. Villy Søvndal baserer sit spørgsmål på et svar, som er afgivet af udenrigsministeren. Det synes jeg at hr. Villy Søvndal passende kunne drøfte med udenrigsministeren.

Jeg har ikke mere at føje til, hvad jeg allerede har svaret, at vi naturligvis vedholdende kræver, at alle skal leve op til de internationale konventioner, herunder Genèvekonventionerne. Jeg tror, det er rigtigt at sige, at Danmark internationalt har fortjent det gode ry, at vi om nogen står vagt om dem og lever op til dem.

Fjerde næstformand (Margrete Auken): Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om statsministeren er opmærksom på det forhold, at når USA har rodet sig ud i en krig, som landets befolkning ikke længere selv tror på, går det forfærdelig galt, og så ser vi i stigende omfang disse tilfælde af magtmisbrug.

Der er nogle af os, der er gamle nok til at huske Mai Lai-massakren i Vietnam og den opløsning, som ramte den amerikanske hær. Frygter statsministeren overhovedet ikke, at det er den udvikling, vi er på vej ind i, fordi en stigende del af de amerikanske styrker selv mister troen på, at det projekt, de har rodet sig ud i, kan lykkes?

Jeg synes, at situationen er nået dertil, at man i USA i stigende grad begynder at sætte spørgsmålstejn ved sin egen plan og det helt op i regeringen. Viceforsvarsministeren har lige indrømmet i Senatet, at planen var forkert. Det ved jeg ikke om statsministeren er opmærksom på, men det går hurtigt nu.

Derfor vil jeg godt opfordre statsministeren til, at vi får en grundig debat om, hvad det her kan munde ud i, hvis man følger det til vejs ende, sådan som statsministeren tilsyneladende er indstillet på.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ja, jeg ved snart ikke, hvad man kan føje til. Jeg synes, vi kører i ring nu. Der er jo ikke meget nyt i hr. Keld Albrechtsens seneste spørgsmål.

Jeg vil bare sige, at intet kan forsvare de uhyrligheder, der er blevet begået i irakiske fængsler, og det har efter min mening intet at gøre med, hvordan opbakningen måtte være til den aktion, der har fundet sted og finder sted, for intet kan forsvare, at den slags overgreb finder sted.

Det er vigtigt at understrege, at lande, som kæmper en kamp internationalt for at vinde respekt for menneskerettighederne, for frihedsrettighederne, selv må foregå andre med de absolut stærkeste og bedste eksempler, når det gælder overholdelse af internationale konventioner, herunder Genèvekonventionerne, og når det i det hele taget gælder overholdelse af reglerne om menneskerettigheder.

Derfor er det, selv om det heldigvis er nogle få eksempler, så totalt undergravende for den sag, vi arbejder for, at sådan noget har fundet sted.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er så totalt undergravende, at tilliden ikke kan genoprettes med de nuværende besættelsesstyrker. Det er også det, kansler Schröder siger. Han har, så vidt jeg har forstået det, peget på, at det skal være muslimske fredsstyrker. Det kan i hvert fald ikke være de amerikanske og britiske.

Jeg ved ikke, om statsministeren er opmærksom på, at Washington Post i dag skriver, at viceforsvarsminister Paul D. Wolfowitz har indrømmet over for Senatet, at man har miscalculeret det, at man troede, at Irak ville tolerere en lang besættelse. Det var en central fejl – a central flaw – sagde han til Senatet, i den amerikanske planlægning, at man havde antaget, at man kunne holde landet besat så lang tid. Man har måttet erkende, at det havde irakerne ikke tålmodighed til.

Kl. 13.30

Gør det indtryk på statsministeren, at en amerikansk viceforsvarsminister, den mand, der selv har svaret for det, erkender, at hans plan er slået fejl? På et eller andet tidspunkt må det da gøre indtryk på statsministeren, at alle andre erkender det. Stort set den eneste i verden, der ikke erkender det, er den danske statsminister. Tillykke med det!

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Sådan kan hr. Keld Albrechts overhovedet ikke konkludere ud fra, hvad jeg har svaret. Jeg kender ikke viceforsvarsministerens udtalelser, men kan konstatere, at den oprindelige amerikanske plan faktisk også er blevet ændret undervejs i lyset af netop den erkendelse, at det ikke ville være holdbart med en meget langvarig international militær tilstedeværelse i Irak.

Det er jo grunden til, at tidsplanen er blevet rykket utroligt meget frem, således at der allerede fra den 30. juni i år indsættes en bredere funderet midlertidig irakisk regering med henblik på at forberede demokratiske valg i januar 2005. Målet er jo, at suveræniteten overgår til irakerne selv så hurtigt, som det overhovedet forsvarligt kan lade sig gøre.

Det ville jo være aldeles uforsvarligt at rykke ud af Irak på et tidspunkt, hvor det ville efterlade det irakiske samfund i totalt kaos og den irakiske befolkning til en kummerlig skæbne. Det er jo nødt til at foregå ordentligt. Da må vi altså sige, at det at overdrage autoritet til en irakisk regering den 30. juni i år og afholde demokratiske valg januar 2005 faktisk efter omstændighederne er rimelig hurtigt og en fremrykning af processen.

Søren Søndergaard (EL):

Nu har statsministeren flere gange og med rette sagt, at de overgreb, som besættelsesmagten har udført over for den irakiske befolkning, har gjort ubodelig skade. Ubodelig skade er jo et stærkt udtryk i modsætning til en skade, der kan genoprettes. Det er en ubodelig skade, der er sket her.

Nu skal vi jo alle sammen lære af det, der foregår, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge i forlængelse af det spørgsmål, der er stillet: Hvis nu statsministeren skruer tiden tilbage til januar-februar sidste år, altså umiddelbart før krigsudbruddet, er der så nogle ting, som statsministeren og den danske regering kunne have gjort anderledes for at have undgået at komme i den situation, vi er kommet i nu, hvor man altså har gjort ubodelig skade?

Var der nogle initiativer, som den danske statsminister og den danske regering kunne have taget over for f.eks. amerikanerne, nogle udtalelser, man kunne være kommet med, nogle forslag, man kunne have stillet? Er der nogle ting, hvor statsministeren mener, at det burde vi have gjort anderledes?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg synes ikke, at man med rimelighed kan forvente, at vi tilbage i januar sidste år skulle kunne forudse, at uhyrligheder som dem, vi har set beskrevet fra irakiske fængsler, kunne finde sted. Jeg må i hvert fald tilstå, at det overskrider grænserne for min fantasi.

Jeg må tilstå, at jeg har haft en meget klar forventning om, at soldater fra et land, der i den grad står for, at der gælder universelle menneskerettigheder, også ville leve op til de højeste etiske og menneskelige standarder, herunder helt konkret overholde alle internationale regler og konventioner.

Det må jeg sige har været min klare forventning, og derfor synes jeg ikke, at man med rimelighed kan forlange, at en regering i begyndelsen af sidste år skulle kunne forudse, at sådan nogle uhyrligheder ville finde sted.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes i virkeligheden, det er et tragisk svar, som statsministeren giver, for det, statsministeren siger, er, at det, vi er vidne til, er historien om den uundgåelige tragedie. Intet kunne have forhindret det. Danmark som koalitionspartner kunne ikke have gjort noget som helst, der bare havde kunne minimeret den ubodelige skade en smule, intet kunne vi have gjort. Alt lå i kortene, vi sejlede som Titanic direkte mod isbjerget.

Spørgsmålet er, om det er rigtigt. Jeg mener, at enhver, der fulgte med, var fuldstændig klar over, at amerikanerne begik overgreb på Guantánamobasen, før krigen mod Irak startede; enhver, der fulgte med, var fuldstændig klar over, at USA anvendte metoder i Afghanistan, som ikke var i overensstemmelse med gangse regler for krigsførelse; enhver, der har fulgt med i nyere historie, ved, at USA har brugt irregulære metoder i Latinamerika og andre steder.

KL 13.35

Derfor er spørgsmålet, om det ikke er det, vi står over for, mere end det er historien, der absolut måtte gå sin gang, hvor det var en regering, der lukkede øjnene for alle de advarselsslamper, der blev sat op, og som dermed i stedet for at være med til at forhindre, at historien gik sin gang, ved at lukke øjnene i virkeligheden bidrog til, at historien gik sin skæve gang.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Der lå jo ikke skyggen af et spørgsmål i det, hr. Søndergaard nu sagde. Derfor kan jeg kun gentage, hvad jeg allerede har sagt, nemlig at den

danske regering naturligvis tager skarpt afstand fra de mishandlinger, der har fundet sted af irakiske fanger, at den danske regering vedholdende har krævet og kræver, at alle overholder internationale konventioner, herunder også Genèvekonventionen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard for det sidste spørgsmål, nej vrøvl, en gang til: Hr. Villy Søvndal for det sidste spørgsmål. Det er åbenbart en fast fortalelse.

Villy Søvndal (SF):

Jeg har et spørgsmål, der rækker bagud, og et, der rækker fremad.

Når statsministeren siger, at der ingen grund er til at antage, at uhyrligheder kunne finde sted i et land med så velanskrevne demokratiske traditioner som USA, vil statsministeren så love at prøve at læse noget af den nyere krigshistorie i forhold til Vietnam, i forhold til krigene i Chile, i forhold til hovedparten af de sydamerikanske lande, Nicaragua osv. og prøve på via historielæsningen at få fat på, om det her er en undtagelse eller er noget alment?

Problemet er, at hvis statsministeren er så forblindet, at han ikke ser det, nogle af os andre oven i købet har set udvirket sådan i kød og blod, bliver det jo svært, og så bliver det fremadrettede spørgsmål vel også svært.

Statsministeren skal jo tale med Bush i næste uge. Vil statsministeren da bede Bush om dels at underskrive torturkonventionens tillægsprotokol, dels tilslutte sig Den Internationale Straffedomstol? Det er klart, at hvis man har det forblændede indtryk, at USA kun er godt, er der vel ikke noget særskilt behov for at bede om den type underskrifter. Men vil statsministeren bede om, at USA nu endelig underskriver de to konventioner og for min skyld gerne også de andre godt 30 konventioner, som USA indtil nu ikke har skrevet under på?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg går ikke rundt og siger, at USA ikke begår fejl eller USA kun er godt, selv om nogle gerne vil prøve at fremstille det sådan.

Jeg vil gerne sige, at det, vi oplever nu fra venstrefløjens side, dog er det værste hykleri og historieløshed ud over alle grænser. Det var hr. Villy Søvndal selv, der bragte historien på bane. Jeg kan ikke lade være med at sige, at hvis vi kigger på det historisk, er det dog således – alle

de fejl ufortalt, som sikkert også USA har begået – at USA i historiens løb har kæmpet for frihed, for demokrati mod diktatur.

Derfor ofrede unge amerikanere livet under første verdenskrig i Europa; derfor ofrede unge amerikanere livet under anden verdenskrig i Europa; derfor ofrede amerikanerne store ressourcer på at beskytte Vesteuropa mod kommunismen i Øst under den kolde krig; derfor engagerede USA sig i at få løst borgerkrigen på Balkan, som vi europæere ikke selv var i stand til at løse – bare for at nævne nogle eksempler.

Det er jo de historiske kendsgerninger, at amerikanerne givetvis har begået fejl i historiens løb, men hvis vi ser det i det store historiske lys, så har amerikanerne først og fremmest kæmpet for frihed, for demokrati, også for vores frihed. Det synes jeg ærligt talt også hr. Villy Søvndal skulle tænke på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3885

3) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil statsministeren forholde sig til oplysningerne om britiske styrkers overgreb og drab på civile irakere og irakere i britisk varetægt (som bl.a. konstateret af Amnesty International, britiske aviser og danske militærpersoner) og redegøre for, hvornår regeringen blev bekendt med sådanne overgreb, samt oplyse, hvornår statsministeren vil rejse sagen direkte over for den engelske premierminister, Tony Blair?«

Søren Søndergaard (EL):

I henhold til Genèvekonventionens artikel 12 påhviler det et land, som har taget fanger, og som overleverer de fanger til et andet land, at sikre sig, at det pågældende land ikke alene har vilje til, men også evne til at overholde konventionerne. Det er jo en meget relevant paragraf for Danmark, fordi Danmark har taget fanger i Irak, og fordi vi har overleveret de fanger til England, til de britiske styrker.

Derfor er det jo interessant at høre, hvad man i regeringen har gjort for at undersøge, om England ikke alene havde viljen, men også evnen til at overholde Genèvekonventionen, især da i en situation, hvor vi har fået rapport efter rapport, artikel efter artikel, som lige præcis har sat spørgsmålstegn ved de engelske styrkers vilje/-

evne til at overholde Genèvekonventionen i deres måde at opføre sig på i Irak.

Kl. 13.40

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har allerede flere gange sagt, og jeg gentager det også gerne, at jeg på det skarpeste tager afstand fra disse afskyvækkende overgreb. Det er et ufravigeligt krav, at alle lande, herunder dem i koalitionen, overholder Genèvekonventionerne og foregår med et godt eksempel, og det er klart, at de ansvarlige for eventuelle brud på konventionerne skal drages til ansvar.

Jeg er glad for at konstatere, at de amerikanske og britiske myndigheder har reageret med den største alvor på sagen, og at der tages konkrete skridt til at rette op på situationen.

Søren Søndergaard (EL):

Statsministeren snakker jo udenom. I henhold til Genèvekonventionens artikel 12 har Danmark, når vi overdrager fanger til England, et ansvar for på forhånd ikke bare at sikre os, at England har vilje, men også, at de har evne til at overholde Genèvekonventionen. Det fremgår jo fuldstændig klart af artikel 12.

Det, jeg spørger om og spørger om igen, er: Hvordan levede den danske regering op til den forpligtelse, især da der var kommet en lang række rapporter, som viste, at det gjorde englænderne ikke?

Lad mig bare tage en presserapport, som blev bragt i The Independent den 15. februar, hvor overskriften lyder: Mistede britiske soldater enhver kontrol og anstændighed i den berygtede Buccafangelejr?

Hvorfor var det selvfølgelig interessant for Danmark? Jo, det var det, fordi de personer, som Danmark fangede og gav til englænderne, lige præcis blev indsat i Buccafangelejren, og derfor må jeg altså spørge statsministeren igen: Hvad gjorde man fra den danske regerings side for at forvise sig om, at briterne ikke alene havde viljen, men også evnen til at overholde Genèvekonventionen?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som jeg tidligere har oplyst flere gange her i Folketinget, er de enkelte lande i den multinationale sikringsstyrke ansvarlige for overholdelsen af gældende internationale normer for tilbageholdelse af personer. Og Danmark har i henhold til disse regler indgået en aftale med Storbritannien om overdragelse af tilbageholdte civile, der for-

modes at udgøre en sikkerhedsrisiko for koalitionen.

Det fremgår af aftalen, at Storbritannien forpligter sig til at overholde den fjerde Genèvekonvention og anden international lovgivning, samt at Danmark har ret til at føre tilsyn med overdragne personer for derigennem at påse, at der ikke sker brud på den humanitære folkeret.

Søren Søndergaard (EL):

Statsministeren snakker stadig væk udenom. Mener statsministeren ikke, at artikel 12 i Genèvekonventionen gælder for Danmark, den artikel 12, som omhandler, at vi ikke bare skal undersøge viljen hos dem, vi overdrager fanger til, men også evnen – ability er ordet i den engelske udgave? Mener statsministeren ikke, at Genèvekonventionens artikel 12 gælder for Danmark?.

Så må jeg stille statsministeren et direkte spørgsmål om den Røde Kors-rapport, som kom i februar 2004, som lige præcis omhandlede danske fangers overlevering til de engelske fængselsmyndigheder i Buccafængslet, og som lige præcis handlede om, hvordan folk i det afsnit blev isoleret og mishandlet og ydmyget, og at der blev anvendt det, man kun kan karakterisere som tortur, imod dem: Hvornår blev statsministeren eller de danske myndigheder bekendt med denne Røde Kors-rapport?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det sidste spørgsmål er jeg nødt til at undersøge, før jeg kan besvare det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu indledte statsministeren med at sige, at det kun var nogle få afstumpede soldater, som var skyldige i overgrebene og torturen. Men statsministeren er vel klar over, at allerede i februar var der sat undersøgelser i gang vedrørende 37 dødsfald i det britiske militære besættelsesområde; 6 af disse dødsfald var sket blandt fanger i britiske styrkers varetægt, og derefter blev der i månederne fremefter ved med at komme oplysninger om dødsfald.

Hvorfor foretog man sig fra dansk side ikke noget i den forbindelse, eller foretog man sig noget, som vi ikke har fået noget at vide om?

Og er statsministeren sikker på, at det kun er nogle få afstumpede soldater, og at det ikke er noget, der er mere systematisk og rækker længe-

re og højere op i det militære system? Det kom f.eks. frem, når det gælder den amerikanske sag, at billeder viser, at efterretningsagenter har været med til at instruere soldaterne.

Kl. 13.45

Er statsministeren hundrede procent sikker på, at der ikke her kun er tale om toppen af et isbjerg, og at ansvaret er langt bredere og langt højere oppe end hidtil antaget?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): De britiske myndigheder er i færd med at undersøge de forskellige anklager. Og som det allerede er kommet offentligt frem, er det jo ikke alle anklager, der er sande. Det er oven i købet påvist, at nogle af dem er falske. Og i den situation er det altså vigtigt, at anklagerne undersøges til bunds med respekt for den tid, det nødvendigvis tager i et retssamfund at foretage den type undersøgelser.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at jeg synes, statsministerens svar er fuldstændig uansvarligt. Danske myndigheder har snorksovet, statsministeren har snorksovet. Alle de oplysninger, der er kommet frem, er blevet fuldstændig ignoreret i flere måneder, på trods af at man er direkte medansvarlig fra dansk side for det britiske militærområde.

Og så kommer der oplysninger frem om, hvad der er foregået i Buccalejren, om, at man har sigtet med rifler mod folk, herunder mod tindingen, truet med overførsel til Guantánamo, med døden og med tilbageholdelse på ubestemt tid; alt sammen oplysninger, der i metoden minder uhyggelig meget om det, som også er kommet frem vedrørende de amerikanske militærmyndigheders opførsel i deres fængsler.

Bekymrer det ikke statsministeren, at der er et billede af, hvad der systematisk foregik, som i uhyggelig grad tyder på, at ansvaret for disse ting ligger højere oppe, og at der i øjeblikket er ved at foregå en tildækning af ansvaret? Skal man også forvente dansk passivitet over for det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Hr. Keld Albrechtsen bliver ved med at stille de samme spørgsmål, og derfor er jeg også nødt til at give de samme svar, nemlig at britiske myndigheder jo er i færd med at undersøge de forskellige anklager. Som bekendt har nogle af dem vist sig at være aldeles falske, og derfor er det jo nødvendigt i et retssamfund, at man nu under-

søger det til bunds, før man drager sine konklusioner.

Lad mig så gentage, at den danske regering naturligvis på det skarpeste tager afstand fra de overgreb, der har fundet sted eller måtte have fundet sted. Men det ændrer jo ikke på, at når der fremsættes så alvorlige anklager, må man i et retssamfund også tage det så alvorligt, at man undersøger det ordentligt.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må indrømme, at jeg er en lille smule chokeret over, at statsministeren ikke engang kan svare på, om han kender til den Røde Kors-rapport fra februar måned.

Situationen er jo den, at Danmark overleverer fanger til Buccafængslet, et fængsel, hvor der er massiv kritik af forholdene, der er avisartikler om, hvordan folk bliver torteret osv. Det mest elementære, man kunne gøre, når man kom og afleverede fanger dér, var da at spørge, hvad Røde Kors' vurdering egentlig er af det her fængsel. Det kunne man have spurgt englænderne om, og så ville man have fået denne her rapport. Og så håber jeg ikke, at man ville have afleveret nogen fanger.

Men jeg forstår, at det har man ikke gjort. Man har bare spurgt englænderne: Er I flinke mennesker? Englænderne har sagt: Ja, vi er flinke mennesker. Overholder I konventionerne? Ja, vi overholder konventionerne. Og så er den potte ude.

Jeg er virkelig chokeret over det, men ser frem til forklaringen på, at statsministeren ikke kender denne her Røde Kors-rapport.

Så vil jeg til sidst bare spørge statsministeren igen: Er statsministeren enig i, at det af artikel 12 i Genèvekonventionen fremgår, at når man har fanger og overleverer dem til et andet land, så har man ikke bare forpligtelse til at se på dette lands *vilje* til at overholde Genèvekonventionen, men også dets *evne* til at overholde Genèvekonventionen? Og mener statsministeren, at Genèvekonventionens artikel 12 også gælder for Danmark, eller gælder den kun for alle mulige andre?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jamen det er jo netop også derfor – jeg har redegjort for det før, men jeg gentager det gerne – at der er indgået en klar aftale med Storbritannien om overdragelse af tilbageholdte civile, og at Danmark i henhold til den aftale kan udføre og udfører tilsyn med de tilbageholdte fanger, og i

lyset af de rapporter, der kom om mulige overgreb på irakiske fanger, er der givet instruks til de danske soldater i Irak om, at der føres et skærpet tilsyn, fordi vi vil være helt sikre på, at der ikke sker uregelmæssigheder i forhold til behandlingen af de irakiske fanger, som vi har haft ansvaret for at tage.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Kl. 13.50

Spm. nr. S 3886

4) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil statsministeren kommentere henvendelsen af 6. maj 2004 fra seks danske organisationer, hvori regeringen opfordres til at indbringe sagen om behandlingen af den danske Guantánamofange for FN's Menneskerettighedskomiteé, og i forlængelse heraf oplyse, hvad regeringen gør for at få sat en stopper for USA's ulovlige behandling af fangerne på Guantánamobasen?«

Søren Søndergaard (EL):

Statsministeren har modtaget en henvendelse fra seks danske humanitære organisationer med en anmodning om at indbringe sagen om den nu frigivne danske Guantánamofange for FN's Menneskerettighedskomiteé. Så vidt jeg har forstået, er sagen den, at USA har ratificeret FN's konvention om civile og politiske rettigheder, og de er dermed forpligtet til at overholde konventionen, men de har ikke ratificeret muligheden for, at der er individuel klageadgang, og det vil sige, at der ikke er mulighed f.eks. for den pågældende frigivne fange til selv at klage.

Det er derfor, spørgsmålet og henvendelsen fra de humanitære organisationer til statsministeren går på, om den danske stat ikke vil påtage sig den forpligtelse, sådan at vi kan få afklaret den status, der er for de pågældende.

Det at indbringe en ting for FN's Menneskerettighedskomiteé er jo ikke bare et spørgsmål om at få dømt folk, det er jo også et spørgsmål om at få afklaret ting. Det kan jo være sådan, at man konstaterer, at der ikke er foregået noget galt. Så derfor er spørgsmålet, om statsministeren og regeringen vil være med til at få en afklaring af retstilstanden, eller om det stadig væk skal være fuldstændig flydende, hvad der egentlig er retstilstanden på det område.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan bekræfte, at seks danske organisationer i et brev af 6. maj 2004 har opfordret regeringen til at indbringe en sag om den frigivne danske Guantánamofange for FN's Menneskerettighedskomiteé.

Som bekendt er den danske Guantánamofange nu frigivet, hvilket regeringen selvfølgelig finder positivt.

Udenrigsministeren har besvaret brevet på regeringens vegne, og jeg vil gerne læse svaret op. Det lyder sådan her:

Jeg henviser til jeres brev af 6. maj 2004 til statsministeren, hvori I opfordrer regeringen til at indbringe en sag om den frigivne danske Guantánamofange for FN's Menneskerettighedskomiteé. Ud fra en samlet vurdering finder regeringen ikke anledning til at imødekomme jeres opfordring.

Det er det svar, som udenrigsministeren har sendt, og det kan jeg helt henholde mig til.

Søren Søndergaard (EL):

Det forstår jeg godt at statsministeren helt kan henholde til, for det er jo totalt intetsigende. Hvad vil en samlet vurdering sige? Kan statsministeren ikke udbygge, hvad en samlet vurdering vil sige? Hvilke elementer indgår i den samlede vurdering? Statsministeren mener måske ikke, det er relevant at få retstilstanden afklaret. Eller mener statsministeren bare, at man skal have lov til at overtræde konventioner, man selv har indgået, fordi stater er for feje til at indbringe sagen som en statsklage og har nægtet individer, der bliver ofre for uretmæssighederne, selv at klage?

Der er vel en grund til, at Danmark har givet ret til individuel klageadgang. Det er vel, fordi vi synes, at individet har nogle rettigheder. Jeg troede sådan set også, det var statsministerens partis politik, at individet havde nogle rettigheder. Det mener USA ikke at individet skal have. Men det kan man jo løse ved, at andre stater viser en lille smule civilcourage.

Jeg troede egentlig, at statsministeren helt oplagt ville støtte det her. Men det forstår jeg at han ikke gør. Men så må vi altså høre: Hvad er den samlede vurdering? Hvad er det for nogle elementer, der indgår i den samlede vurdering, der gør, at man ikke mener, at man kan støtte det her forslag?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der indgår mange ting i sådan en samlet vurdering. Regeringen har jo som bekendt haft held med at følge det stille diplomati i denne sag. Den danske fange er blevet frigivet. USA har bekræftet, at fangerne på Guantánamo behandles i overensstemmelse med internationalt anerkendte humanitære normer og med principperne i den tredje Genèvekonvention om krigsfanger.

Jeg vil gerne sige til hr. Søren Søndergaard, at jeg faktisk tror, at der findes andre og mere effektive kanaler til at håndtere spørgsmålet om behandling af fanger end ved at indbringe den sag for FN's Menneskerettighedskomité.

Som bekendt har regeringen flere gange bekendtgjort, at vi fortsat i den kommende tid vil rejse spørgsmålet om behandling af fanger i vores kontakter med amerikanerne på højt niveau.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg går ikke ud fra, at det er nogen formildende omstændighed for statsministeren, at den pågældende person nu er blevet frigivet. Det vil da være et uhyggeligt signal, statsministeren dermed sender til alle mulige gidseltagere rundt omkring i verden, at hvis bare de på et eller andet tidspunkt frigiver deres gidsel, så er det ikke så vigtigt, hvad der er gået forud.

Kl. 13.55

Forbrydelsen består jo i, at man uden nogen lov og dom har holdt en person indespærret i flere år. Det er sådan set det, der er udgangspunktet. At man så efter de år frigiver personen, er selvfølgelig positivt. Det er positivt, at vedkommende ikke skal sidde der endnu længere, men det er jo ikke noget, der kan gøre den uret, der måske er sket forud for det, god igen.

Så forstod jeg altså ikke det samlede billede. Hvad er det samlede billede egentlig? Det samlede billede er altså udelukkende, at man mener, at FN's Menneskerettighedskomité ikke er et særlig velegnet instrument, men er det en generel vurdering af FN's Menneskerettighedskomité? Er det sådan, at fremover vil vi generelt høre fra statsministeren og fra regeringen – så længe den nu holder – at FN's Menneskerettighedskomité ikke er særlig velegnet til at tage sig af menneskerettighederne? Det har vi det stille diplomati til, det er noget, vi snakker om, når vi mødes med Bush til morgenmad, men det er altså ikke noget, der skal foregå i de institutioner, man ellers har etableret til at tage sig af det. Er det dét, vi kan forvente af regeringen fremover?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er faktisk ikke i stand til at føje mere til det, jeg allerede har sagt.

Jeg tror, vi tidligere har haft debatter her i Folketinget om, at der i høj grad er brug for at få forsket mere i international ret, når det gælder status for fanger af den type, som vi har set på Guantánamo. Det er også noget, der er taget op i bl.a. FN-regi, for vi befinder os på mange måder i en lidt uklar juridisk zone; det medgiver jeg gerne. Men jeg tror, problemet egner sig bedst til at blive løst på en anden måde end ved at indbringe en konkret personsag for Menneskerettighedskomiteen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes egentlig, det er et sært svar. Udenrigsministeren har skrevet »samlet vurdering«, og nu siger statsministeren, at der indgår mange ting i en samlet vurdering. Jeg håber, statsministeren selv kan høre, det er et ret surrealistisk svar uden indhold, og vil statsministeren ikke bede udenrigsministeren om i det mindste at give en indholdsmæssig begrundelse?

I forlængelse heraf vil jeg også godt spørge statsministeren vedrørende det andet surrealistiske svar, udenrigsministeren kom med tidligere på dagen under debatten. Jeg foreslog, at når statsministeren mødes med Bush, skal han gøre ham opmærksom på, at USA skal underskrive aftalen om Den Internationale Straffedomstol og tillægsprotokollen til torturkonventionen. Jeg vil godt spørge statsministeren: Vil statsministeren rejse de to problemer over for præsident Bush?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er jo emner, som vi jævnt hen rejser over for amerikanerne, når der er god anledning til det. Jeg har ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til dagsordenen for mit møde med Bush, men jeg vil selvfølgelig igen foretage en samlet vurdering af, hvad vi skal satse kræfterne på, og de emner, som hr. Keld Albrechtsen nævner, tager vi med mellemrum op over for amerikanerne, fordi det er velkendt, at vi ser forskelligt på de spørgsmål.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu vil jeg advare statsministeren imod at foretage alt for meget af det, han kalder en samlet vur-

dering, men jeg må notere mig, at det sådan set er en ret afdæmpet statsminister, vi har i salen i dag. Vi har været helt fri for de sædvanlige overfald på hr. Villy Søvndal og hr. Søren Søndergaard og mig, så jeg vil da sige, at det er et fremskridt.

Jeg har noteret mig, at statsministeren ikke vil udelukke, at han vil rejse de to spørgsmål om til lægsprotokollen og Den Internationale Straffedomstol over for præsident Bush, og så vil jeg bare bede statsministeren besvare det spørgsmål, jeg stillede: Vil han bede udenrigsministeren give en egentlig begrundelse for sit afvisende brev og en forklaring af, hvad den samlede vurdering gik ud på?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, for jeg synes faktisk, at udenrigsministeren har givet et udmærket svar, og jeg kan helt henholde mig til det svar, som udenrigsministeren har givet.

Søren Søndergaard (EL):

Der er utvivlsomt behov for mere forskning på dette område, og der er også behov for forskning i den danske straffelovgivning osv. Men det ændrer jo ikke ved vurderingen af den aktuelle retstilstand, og det er vel ikke noget, der afgøres af forskning om fremtiden, medmindre altså statsministeren også på dette område går ind for lovgivning med tilbagevirkende kraft.

Kl. 14.00

Man skulle vel tro, at spørgsmålet om, hvorvidt det, der er sket, er i overensstemmelse med gældende internationale aftaler og gældende ret, ikke afgøres af forskning om fremtiden, men på basis af den internationale ret, som var gældende, da den pågældende begivenhed fandt sted, og jeg kunne godt tænke mig at spørge: Hvem andre end FN's Menneskerettighedskomité synes statsministeren er kvalificeret til at tage stilling til lige præcis dette spørgsmål? Mener statsministeren, at f.eks. USA's præsident er en egnet person til at tage stilling til, om USA har overholdt international ret? Eller synes statsministeren ikke, at netop FN's Menneskerettighedskomité er et glimrende instrument? Hvis ikke statsministeren mener det, hvad skal vi så egentlig bruge FN's Menneskerettighedskomité til? Er det kun George Bush, der skal afgøre sagen, eller mener statsministeren, at FN's Menneskerettighedskomité skal spille en rolle?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der sker hele tiden en naturlig udvikling i den internationale ret, som forsøger at tage højde for, hvordan den faktiske virkelighed udvikler sig, og jeg tror faktisk, at spørgsmålet griber bedst an ved at lade internationalt kendte og anerkendte jurister bearbejde den internationale ret for at sikre, at den tager højde for, hvordan den faktiske virkelighed er. Men helt ærligt tror jeg altså ikke, at det løser noget problem at lade en enkeltpersons konkrete sag være genstand for en sådan behandling. Jeg tror ikke, det vil føre os meget videre i en afklaring af international ret på netop dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3883

5) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil statsministeren garantere, at der i forbindelse med strukturreformen gives garanti for, at den ekspertise og det personale, som findes i amternes natur- og miljøforvaltninger, fuldt ud bevares inden for det offentlige, og vil statsministeren garantere, at en nedlæggelse af amterne ikke vil kunne medføre en svækkelse af danske standarder inden for natur- og miljøbeskyttelse?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til Danmarks Naturfredningsforenings henvendelse af 11. maj 2004, MPU alm. del bilag 885.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har stillet dette spørgsmål, fordi vi har forsøgt at få en garanti fra miljøministeren for, at den ekspertise, som de amtskommunale miljø- og naturforvaltninger besidder, vil blive bevaret fuldt ud i den fremtidig offentlige forvaltning, uanset hvordan det går med forhandlingerne om strukturreformen.

Jeg kan oplyse statsministeren om, at miljøministeren desværre har været ude af stand til at give en sådan garanti, for det er han åbenbart ikke bemyndiget til af de højere magter i regeringen. Han har henvist til finansministeren, men det kom vi ingen vegne med, og derfor har jeg nu rettet spørgsmålet direkte til regeringens

chef, som åbenbart er den eneste, der har beføjelse til at give en sådan garanti.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

I regeringens udspil »Det nye Danmark« lægger vi op til, at alle medarbejdere i kommuner, amter og stat følger opgaverne over i en ny struktur, og det gælder også de amtsligt ansatte på natur- og miljøområdet. Det betyder, at den store ekspertise, som medarbejderne i bl.a. amterne besidder, bliver fastholdt, og samtidig giver det trykke rammer for medarbejderne i forbindelse med omlægninger.

Jeg vil meget stærkt understrege, at en reform af den offentlige sektor selvfølgelig ikke må føre til en svækkelse af danske standarder på natur- og miljøområdet. Vi skal mindst fastholde det samme høje kvalitetsniveau for beskyttelse af natur og miljø, som gælder i dag.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg forstår, at statsministeren faktisk vil garantere, at disse vel omkring 1.500 dygtige medarbejdere forbliver altså i den offentlige forvaltning, hvis de selv ønsker det. Hvis jeg har forstået svaret rigtigt, altså at det er en garanti, statsministeren giver her, tror jeg, det vil være trykshedskabende i den nuværende situation.

Men jeg vil godt bede statsministeren uddybe, hvordan det rent mere praktisk skal foregå. Betyder det, at der flyttes 500 stillinger til København? Det må jo være konsekvensen, for så vidt angår dem, som skal ansættes i staten. Og betyder det, at de kommuner, der sammenlægges, ud over at sammenlægge deres administrationer også skal være forpligtet til at tage imod en del af det pågældende nedlagte amtsråds medarbejdere? Er det sådan, det skal forstås? Det vil blive en ganske indviklet øvelse. Jeg vil ikke udelukke, at det rent teknisk kan lade sig gøre, men det bliver meget kaotisk, og det er måske ideen med planen. Vil statsministeren ikke beskrive det lidt nøjere?

Kl. 14.05

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror faktisk ikke, jeg kan komme det meget nærmere. Udgangspunktet er, at medarbejderne flytter med opgaverne, og derfor er det selvfølgelig klart, at hvis opgaven flytter et andet sted hen, flytter medarbejderen som udgangspunkt også med. Men det afgørende i relation til hr. Keld Albrechtsens spørgsmål er altså, at den

ekspertise, der er bygget op på miljøområdet, bliver fastholdt.

Nu forhandles der jo i øjeblikket mellem i hvert fald de fleste af Folketingets partier, og derfor kan vi ikke vide, hvordan den endelige tegning bliver. Men udgangspunktet er altså, at medarbejderne følger med opgaverne, og det vil sige, at den ekspertise, der er bygget op, bliver fastholdt.

Keld Albrechtsen (EL):

Så bliver jeg nødt til at spørge statsministeren: Lad os antage, at f.eks. tre kommuner bliver sammenlagt, og den nye storkommune får den idé, at når de tre kommuner er blevet lagt sammen, kan man godt klare sig med nogle færre miljømedarbejdere. Men så kommer den tidligere amtskommune og siger: Vi har 20 medarbejdere, som I skal have. Men kommunen siger: Nej tak, vi har allerede for mange, fordi vi har fået sammenlagt vores administrationer, og vi vil godt slanke administrationen lidt. Hvad sker der så? Griber staten så ind og siger, at de medarbejdere altså skal antages, eller bliver det op til kommunen?

Det andet spørgsmål er angående centraliseringen og de mange hundrede medarbejdere, som vil være nødsaget til at rejse til København. Er det den form for decentralisering, regeringen går ind for? Er det det nære samfund? Jeg tror, Venstre engang gik ind for princippet om det nære samfund, men er det kontorchefstyre, man nu vil indføre?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nu tror jeg ærlig talt, at hr. Keld Albrechtsen skal til at stramme sine argumenter op og i hvert fald sikre, at der er konsekvens i dem.

Hvor tit har jeg ikke stået her og hørt hr. Keld Albrechtsens beklagelser over, at alt for mange miljøafgørelser og planafgørelser blev truffet ude i kommunerne? Hr. Keld Albrechtsen har jo ikke tillid til, at de lokale folkevalgte er i stand til at træffe fornuftige afgørelser, det er hele hr. Keld Albrechtsens politiske udgangspunkt. Nu er der fra regeringens side lagt op til en ny arbejdsdeling, hvor nogle af de tungere miljøopgaver og nogle af de helt overordnede planopgaver, som drejer sig om at beskytte nationale naturinteresser, ganske rigtigt bliver lagt i statsligt regi, men tænk engang: Hr. Keld Albrechtsen er også sur over det. Først er han sur over, at for mange ting ligger lokalt, og nu er han sur over, at nogle ting rent faktisk lægges i statsligt regi.

Der er ingen sammenhæng i det, hr. Keld Albrechtsen giver udtryk for her.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er statsministeren ved at falde tilbage i sin gamle stil efter at være kommet lidt til hæfterne efter Irakdiskussionen. Men o.k., det er da i det mindste underholdende.

Men statsministeren svarede ikke på spørgsmålet: Hvad sker der, hvis en ny storkommune ikke vil have de medarbejdere, som bliver ledige, når amtskommunen nedlægges? Bliver de rent faktisk ansat, eller kan kommunen bare nægte det? Jeg synes, det er et relevant spørgsmål. Statsministeren kan jo sagtens stå her og sige, at medarbejderne følger med opgaven, men hvis kommunerne ikke er indstillet på det, hvordan sikres det så i praksis?

Det er rigtigt, at jeg har kritiseret, at man flyttede landzoneafgørelserne fra de folkevalgte i amterne til de folkevalgte i kommunerne, og det vil jeg blive ved med at kritisere. Men at det skulle føre til, at statsministeren kan påstå, at jeg går ind for en almindelig statsdirigering af alt og alle, har jeg vanskeligt ved at se. Jeg tror, statsministeren har hørt forkert, selv om han mener, han har hørt det mange gange, men jeg vil godt bede statsministeren tage stilling til spørgsmålet om centralisme og flytningen af alle disse medarbejdere til København. Er det virkelig det, regeringens ønsker?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er ærlig talt ikke i stand til at føje noget nyt til det, jeg allerede har svaret.

Udgangspunktet er som sagt, at medarbejderne følger med opgaverne til det sted, hvorfra opgaverne skal løses. I dag kan vi jo ikke vide præcis i detaljer, hvordan tegningen bliver, men det er altså udgangspunktet, og ekspertisen bliver fastholdt.

Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen kan være fuldstændig tryk og rolig. Der vil fortsat være behov for de pågældende medarbejdere, for opgaverne forsvinder jo ikke. Det kan godt være, arbejdet vil blive organiseret på en ny måde, men jeg tror, at i hvert fald i starten vil der stadig være behov for de medarbejdere, som udfører opgaverne i dag, for opgaverne skal jo også udføres fremover.

Kl. 14.10

Om man på sigt kan opnå rationaliseringsgevinster ved at sammenlægge nogle ting, som før har kørt hver for sig, kan jeg selvfølgelig ikke

udelukke. Men jeg tror, det er ret sikkert, at der i den første tid, efter at opgaverne er flyttet, fortsat vil være behov for alle de medarbejdere, der hidtil har siddet med opgaverne, for opgaverne forsvinder jo ikke. De skal fortsat løses.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3879

6) Til justitsministeren af:

Søren Krarup (DF):

»Er Rigsadvokaten ikke pligtig at rejse sag mod en forening, der bevisligt er grundlovsstridig?«

Søren Krarup (DF):

Jeg vil gerne stille justitsministeren et spørgsmål, og jeg gør det i og for sig i dyb respekt for justitsministerens vilje til at hævde grundlovens frihedsrettigheder og derfor være meget varsom med at gribe til at forbyde en forening, som man jo har mulighed for ifølge grundlovens § 78, stk. 2.

Jeg har haft lejlighed til at læse Rigsadvokatens begrundelse for, hvorfor man ikke mener, der er basis for at kende Hizb-ut-Tahrir ulovlig. Men det er altså på basis af begivenheder, der nu er ved at være fortid, og jeg kan ikke lade være med at trække frem, at den 9. maj blev der omdelt en løbeseddel ved Nørrebrohallen, hvor Hizb-ut-Tahrir stiller det uomgængelige krav, at frafaldne konvertitter, f.eks. muslimer, der omvender sig til kristendommen, skal være hjemfaldne til at dræbes.

Jeg vil spørge justitsministeren, om hun ikke mener, at man dermed er ved at være så langt ude, at det faktisk er på sin plads at begynde at overveje at bruge grundlovens § 78 og spørge, om foreningen rent faktisk ikke er så ulovlig, at den skal forbydes.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil starte med at sige til hr. Søren Krarup, at det er korrekt, at grundlovens § 78 indebærer, at en forening kan opløses ved dom, hvis den har et ulovligt øjemed.

Der kunne foreligge et ulovligt øjemed, hvis foreningens formål er at gennemføre eller medvirke til overtrædelser af straffeloven, men en forening kan godt have som formål at ændre grundloven, f.eks. med henblik på indførelse af en ny samfundsorden; det er i sig selv et lovligt formål. Men hvis foreningen forsøger at nå sit

mål ved anvendelse af f.eks. vold, vil der være tale om et ulovligt øjemed, og derfor vil den kunne opløses ved dom.

Hr. Søren Krarup spørger til Rigsadvokatens redegørelse og vurderinger, for så vidt angår Hizb-ut-Tahrir. Rigsadvokaten har undersøgt sagen, og som det er os alle bekendt, fandt Rigsadvokaten ikke, at der på det foreliggende grundlag kunne føres det fornødne bevis for, at betingelserne for opløsning af foreningen er opfyldt.

Jeg vil gerne gentage over for hr. Søren Krarup, at det er korrekt, at der faktisk har været adskillige sager fremme i pressen de sidste par uger. Der har været spørgsmålet om løbesedlen, men der har også tidligere været et forlydende om, at foreningen med anvendelse af trusler og vold har forsøgt at hverve meget unge medlemmer på skoler. Det er klart, at den slags forlydender kan jeg ikke personligt forholde mig til, men jeg er gjort bekendt med, at der har fundet politianmeldelse sted.

Jeg har klart tilkendegivet, at såfremt der er begået strafbare forhold, er jeg indstillet på, at Rigsadvokaten må genoptage undersøgelsen af Hizb-ut-Tahrir og også undersøge, om der er en mulighed for at benytte grundlovens § 78 til at søge foreningen opløst ved dom. Det er et spørgsmål om at have tilstrækkeligt med beviser til rådighed.

Søren Krarup (DF):

Det sidste er jeg naturligvis ganske enig i, for selvfølgelig skal man have et tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag. Men jeg synes også, det skal siges, at Rigsadvokatens undersøgelse er gammel i dag, og at der er sket nogle ting, siden den blev udført, og jeg synes altså, at de nye ting, der er sket, må tages i betragtning.

Rigsadvokaten siger i sin begrundelse for ikke at rejse sag mod Hizb-ut-Tahrir, at der er tale om verbal missionering, men hvor længe kan man blive ved at henholde sig til det, når denne verbale missionering opfordrer til mord? Der har været opfordret til mord på jøder, og nu opfordres der til mord på konvertitter.

Kl. 14.15

Kan man ikke der sige, at ordet i sig selv er en handling, og at man faktisk fra den øverste anklagemyndigheds side – altså justitsministerens side – er berettiget til at drage konsekvensen af den handling, som denne opfordring til drab er udtryk for? Jeg må tilstå, at jeg synes, der er tale

om en bagatellisering, som er i modstrid med selve sagens alvor.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Søren Krarup, at for mig at se er det naturligvis afgørende, at man skønner, at der er det fornødne bevismæssige grundlag til stede for at søge en forening opløst ved dom.

Hr. Søren Krarup vil gerne have en diskussion om, hvor stort et bevismæssigt grundlag der skal være til stede, før man føler, det er nok til at føre en sag på. Det vil selvfølgelig bero på en konkret bedømmelse, og kernen er altså, hvad der kan siges at være en forenings øjemed, herunder om den søger at nå sit mål ved anvendelse af vold. Det afgørende er, hvad foreningen reelt står for.

Jeg synes, det er væsentligt at understrege, at det, at et eller to medlemmer af en forening siger noget, der er strafbart, er efter min bedste vurdering ikke tilstrækkeligt til, at man kan søge den forening opløst ved dom, for så var der nok mange håndboldklubber og alle mulige andre foreninger, som levede et ganske farligt liv. Der skal meget til, før man kan sige, at man har bevismæssigt grundlag for, at en forenings øjemed er ulovligt; der skal faktisk foreligge adskillige sager. Men jeg har allerede tilkendegivet, at jeg er indstillet på at bede Rigsadvokaten om at genoptage undersøgelsen, såfremt der efter afslutningen af politiets efterforskning er grundlag for at sige, at der har fundet noget strafbart sted.

Søren Krarup (DF):

Jeg må tilstå, at sammenligningen med håndboldklubber forekommer mig lige lovlig overfladisk for ikke at sige useriøs.

Jeg vil gøre opmærksom på, at der er jo ikke tale om, at det er to tilfældige personer, der har sagt noget. Jeg står her med den skrivelse, der blev uddelt af Hizb-ut-Tahrir den 9. maj ved Nørrebrohallen. Her tales der klart om, at man skal myrde dem, der falder fra, og at trosfriheden skal ophæves totalt, for den må ikke findes de steder, hvor islam hersker, og i betragtning af, at Hizb-ut-Tahrir bekender sig til en kalifatstat, som er et diktatur, og altså går ind for en omvæltning af det danske folkestyre og det danske samfund, synes jeg, det er på tide, man forholder sig alvorligt til sagen.

Jeg vil stille et enkelt spørgsmål: Kan justitsministeren fortælle mig, om der er nogen lande, hvor Hizb-ut-Tahrir opererer så frit, som de gør i

Danmark? Det er mig bekendt ikke tilfældet. Jeg tror, at vi som det eneste land sætter kikkerten for det blinde øje, og jeg vil henstille meget stærkt til ministeren, at hun retter kikkerten mod virkeligheden og ikke et andet sted hen.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Søren Krarup, at kikkerten er bestemt ikke sat for noget blindt øjne, og at jeg ser udmærket med begge mine øjne. Men sagen er den, at som minister må jeg ikke bryde ministeransvarlighedsloven, og jeg skal overholde landets love, og derfor giver det altså kun mening at søge en forening opløst, hvis det fornødne bevismæssige grundlag er til stede.

Jeg har ikke kendskab til, hvorledes forholdene er i andre lande, eller hvordan debatten føres i andre lande, for så vidt angår Hizb-ut-Tahrir. Men jeg har tilkendegivet, at alle de konkrete sager, der måtte komme frem, og hvor politiet inddeler en efterforskning, er jeg indstillet på at følge tæt med henblik på at se, om der er noget nyt i disse sager, der gør det relevant at bede Rigsadvokaten om at genoptage undersøgelsen.

Jeg afviser ikke, at vi kan komme i en situation, hvor der er tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for, at det er relevant at overveje et forbud. Men indtil da synes jeg, det er meningsløst at søge foreningen opløst her og nu, for det fornødne bevismæssige grundlag er ganske enkelt ikke til stede.

Søren Krarup (DF):

Jeg takker for svaret.

Kl. 14.20

Kan vi ikke sige, at det fornødne bevismæssige grundlag var ikke til stede, da Rigsadvokaten lavede sin undersøgelse? Og kan vi ikke konkludere, at nu er der en anden situation, og nu er der i høj grad sandsynlighed for, at det nødvendige bevismæssige materiale er til stede? Justitsministeren var så venlig at love det, og jeg vil bede kraftigt om, at Rigsadvokaten foretager en ny undersøgelse af, hvad der faktisk foregår i Hizb-ut-Tahrir. Det forekommer mig at være meget, meget grove krænkelse af dansk lov.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil bare sige til hr. Søren Krarup, at det eneste, jeg har kendskab til i dag, er Rigsadvokatens redegørelse.

Det er korrekt, at der er sket en række anmeldelser, og at politiet er i gang med en række efterforskninger, men jeg har ikke kendskab til no-

get nyt bevismæssigt materiale på nuværende tidspunkt. Men jeg kan sige til hr. Søren Krarup, at såfremt det måtte fremkomme, og såfremt man f.eks. kan se, at der er begået et strafbart forhold ved at bruge trusler for at hverve personer til denne forening, er jeg indstillet på at bede Rigsadvokaten om at genoptage undersøgelsen. Der skal ikke være nogen tvivl om, at regeringen fuldt ud deler den afsky, som jeg fornemmer, resten af Folketinget nærer for foreningen, og derfor vil vi naturligvis også følge sagen så tæt, som det overhovedet er muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3880

7) Til integrationsministeren af:

Søren Krarup (DF):

»Hvilke overvejelser over integration i religiøs og kulturel sammenhæng giver det ministeren anledning til, når det ifølge Hizb-ut-Tahrir, der i Sverige betragtes som en terrororganisation, er forbudt og umuligt at integrere muslimer i ikke-muslimske lande?«

Søren Krarup (DF):

Jeg vil gerne stille integrationsministeren et spørgsmål om integration, for jeg synes, må jeg tilstå, at integrationsministerens hidtidige opfattelse af spørgsmålet har været behæftet med, skal jeg sige, en vis overfladiskhed.

Integrationsministeren har, så vidt jeg har forstået, hidtil i det væsentlige betragtet integration som et spørgsmål om, at de fremmede skal ud på arbejdsmarkedet. Ministeren har i hvert fald afvist at forholde sig til de mere religiøse betingede kulturelle aspekter i spørgsmålet, bl.a. har integrationsministeren sagt, at han vil ikke være minister for leverpostej og tørklæder.

På en løbeseddel, der blev uddelt ved Nørrebrohallen den 9. maj, konstaterer en islamisk organisation, formentlig Hizb-ut-Tahrir, at for en muslim er det absolut forbudt at efterligne de vantro i anliggender, der betragtes som en del af deres religion eller livsstil. Heraf fremgår det jo, at denne muslimske organisation er principiel modstander af integration, og jeg vil spørge integrationsministeren: Giver det ikke basis for en ny overvejelse af, hvad integration egentlig er? Kan man ikke sige, at det ikke blot er et spørgsmål om ansættelse på arbejdsmarkedet, men om hele holdningen til det land, man er kommet til?

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Det kan jeg meget nemt sige ja til, men spørgsmålet er, hvad vi kan gøre ved det.

Både hr. Søren Krarup og jeg lægger vægt på, at vi overholder grundloven, og vi lægger også vægt på, at vi lever i et vestligt retssamfund med lighed for loven. Vi lever i et land, der i modsætning til mange andre lande hele vejen gennem det 20. århundrede har tilladt så vel kommunisme som nazisme, men det førte jo ikke til, at nazismen fik godt fodfæste i Danmark. Tværtimod var der næppe noget land, hvor nazismen fik så ringe tag i befolkningen som netop i Danmark, hvor nazismen var tilladt, og jeg synes heller ikke, man kan sige, at kommunismen har eller har haft noget særlig imponerende fodfæste i Danmark, så jeg synes ikke, sporene skræmmer.

Jeg synes, det kan konkluderes, at vel er der problemer med grundloven, som vi ministre og Folketinget ofte støder ind i. Den ene dag forhindrer den det ene, og den anden dag forhindrer den det andet. Men det er altså danskernes nedarvede grundlovsmæssige principper, der stammer fra salig Grundtvigs tid. Grundtvig sagde:

»Munden fri, men Hænderne bundet. Lad Folk sige, hvad de vil, ogsaa fra Prædikestolene, men krummer de saa meget som et Haar på en Kætters hoved, saa skal Statens Arm falde tungt.«

Det var den grundtvigske recept. Den genensyrer den danske grundlov, og derfor må justitsministeren sige det, hun lige har sagt, og derfor er måden at tackle et uhyre som Hizb-ut-Tahrir på ikke at forbyde Hizb-ut-Tahrir. Vi kunne heller ikke forbyde nazismen og kommunismen, men metoden er at sige klart og tydeligt fra over for Hizb-ut-Tahrir. Vi må tage fat i skolerne, hvis Hizb-ut-Tahrir strækker sine fangarme derind, og vi må tage fat i integrationsafdelingerne i kommunerne, sådan som Københavns Kommune er i gang med, fordi der tilsyneladende arbejder nogle medlemmer af Hizb-ut-Tahrir i integrationsafdelingen i Københavns Kommune. Det synes borgmesteren er et problem, og det synes jeg også. Det er alle disse steder, vi må tage fat.

Kl. 14.25

På grund af grundloven, som både hr. Søren Krarup og jeg ønsker overholdt, kan vi altså ikke i øjeblikket bruge det middel at forbyde Hizb-ut-Tahrir.

Søren Krarup (DF):

Nu er det jo integrationsministeren, jeg stiller spørgsmål til her og ikke justitsministeren, så her taler jeg ikke om at forbyde Hizb-ut-Tahrir.

Jeg taler om, hvad integration egentlig er. Her er det, at jeg synes, der er grund til at sætte et meget stort spørgsmålstegn ved integrationsministerens tale om den frihed, han går ud fra, og den, der kommer til udtryk i hans tale om, at han ikke vil være minister for tørklæder og leverpostej.

Forholdet er jo, at den frihed eller det frisind, som integrationsministeren med så stor ret vil forsvare, har én forudsætning, nemlig kristendommens adskillelse af verdsligt og åndeligt regimente, af Guds og kejserens rige. Der, hvor den forudsætning ikke er sat, og der, hvor loven altså ikke er fastholdt som et verdsligt anliggende, er der ikke nogen integration mulig. Det er det, jeg vil spørge integrationsministeren om.

Integrationsministeren er jo en bekendende grundtvigianer. Jeg har stor sympati for det, men var der ikke grund til at overveje dybden af og alvoren i det frisind, som ikke vil vedkende sig den forudsætning, som det skal have?

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg hører til dem, som godt kan forstå, hvad hr. Søren Krarup mener, når han siger, at det frisind, som vi åbenbart er enige om vi skal fastholde, og som grundloven påbyder os at fastholde, har en baggrund i den kristne tradition, som vi begge er en del af. Det tror jeg at der er noget om.

Det er en spændende debat, også i forhold til kulturradikalisterne, som mener, at hvis vi bare får fjernet al religion, kan vi også komme af med den slags fanatisme. Det er en fuldstændig håbløs opfattelse, som hr. Søren Krarup med rette gør op med ved enhver lejlighed.

Hvad kan vi bruge den erkendelse til? Vi kan bruge den til at være årvågne, til at være kulturelt bevidste, til også at være mere tydelige med hensyn til den kristne kultur, som vi er en del af, og som også jeg tror er baggrunden for det dybe frisind, som præger dette land.

Men der er altså mennesker, der tror på noget andet, som er her i landet. Det har vi prøvet før med kommunister og nazister. Det er da bedre, at de er i arbejde, end at de ikke er i arbejde. Det med at være i arbejde, er altså noget af det, jeg som integrationsminister kan gøre noget ved, så det prioriterer jeg meget højt. Det er der jo ikke noget galt i.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Altså 1 minuts taletid er meget, meget kort tid til så dybsindige overvejelser. Så er det hr. Søren Krarup.

Søren Krarup (DF):

Hvad kan vi, spørger integrationsministeren. Vi kan i hvert fald sige sandheden. Jeg synes, det skal siges klart og tydeligt, at den lovreligiøsitet, der ikke vil acceptere landets lov som den højest afgørende i landet, skal undsiges. Jeg siger ikke nødvendigvis, at den skal forbydes, hvis det ikke er juridisk muligt, men den skal i hvert fald undsiges, og man skal ikke som integrationsministeren stille sig frem og sige, at tørklædet, som er et missionerende symbol, er noget ligegyldigt.

Det er begyndelsen, som det hedder »I krigens hus«. Det begynder med tørklædet, det begynder med det missionerende symbol, der antyder, at her er jeg den troende, og du er vantro, og du skal undergives mig, fordi, som det hedder i det, Hizb-ut-Tahrir har uddelt, trosfrihed slet ikke findes og ikke må findes, for islam hersker.

Så det, jeg vil spørge integrationsministeren om, er: Var det ikke på sin plads at komme med et klart og tydeligt signal om den lovreligiøsitet, vi er udfordret af?

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg er fuldstændig enig. Jeg har en halv million tv-seere som vidner på, at jeg i en debat om tørklæder startede med at undsige tørklædet, undsige den tankegang, der ligger bag det, både den religiøse og den kvindeundertrykkende, og det kommer ud på et. Jeg tog ganske klart afstand fra det og beskrev, hvor skadeligt det var for integrationen, hvor synd det var for børnene, og hvordan jeg indtrængende ville opfordre til, at man dropper tørklæderne.

Kl. 14.30

Men så tilføjede jeg: Jeg tror på frisindet, og jeg mener, at det, du gør, er forkert, men i Danmark har du lov til at gøre det.

Derved levede jeg netop op til det frisind, som både hr. Søren Krarup og jeg mener vi skal være forpligtet på, og som jo netop skal kendes i situationer, hvor vi møder nogle, der ikke deler det frisind. Det er jo dér, vi skal kende, om frisindet er der.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Søren Krarup for det sidste spørgsmål.

Søren Krarup (DF):

Gøre det, javist, men hvad er det så, de vil gøre? De vil slå folk ihjel. Det vil sige, at der er ting, du ikke må gøre, og der er en lov, du skal holde dig efterrettelig.

Det, som jeg håber at integrationsministeren og jeg kan blive enige om, selv om hans grundtvigske forudsætninger forvirrer ham noget i det stykke, er at understrege, at grundloven, den verdslige lov i landet, er og bliver den højeste, som ingen religiøsitet skal have lov til at ophæve, og dermed undsige enhver lovreligiøsitet. Det er det, der virkelig er afgørende i disse forfærdelige år, hvor denne frygtelige lovreligiøsitet sætter sig sådan fast i landet, at den udgør en trussel imod vore efterkommere.

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tror, jeg har udtalt mig tindrende klart og ikke har været det allermindste forvirret. Jeg har tilmed givet hr. Søren Krarup ret. Hvad skal vi med denne ekstra polemik, når vi er enige?

De vil slå folk ihjel, siger hr. Søren Krarup. Det ville nazisterne også. Alligevel har nazipartiet været tilladt. Vi har haft nazistiske radiostationer. Vi har haft nazistiske lærere på universiteter. Sådan er der altså i Danmark. De, der ikke deler vores frisind, kan også være her, lige indtil de gør det, de siger, for så falder vi over dem med lovens strenge arm. Det er det, vi skal gøre, og det er det, vi skal være tydelige omkring.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3884

8) Til miljøministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Kan ministeren dokumentere, at Danmarks Naturfredningsforening tager fejl, når foreningen påpeger, at regeringens forslag om en strukturreform vil have alvorlige negative konsekvenser for natur- og miljøforvaltningen på områder som vandforvaltning, naturbeskyttelse, miljøbeskyttelse og landskabsforvaltning, herunder placering af erhverv?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til Danmarks Naturfredningsforenings henvendelse af 11. maj 2004, MPU alm. del bilag 885.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal lige prøve at komme mig over den depression, man kan falde hen i, når man hører på hr. Søren Krarup.

Vi havde statsministeren i spørgetiden for en time siden, hvor vi ikke rigtig kunne få en forklaring på, hvordan den ekspertise, som findes i de amtskommunale natur- og miljøforvaltninger, ville kunne blive overført til kommunerne, således at der undgås et voldsomt fald i kvaliteten i vores naturbeskyttelse og miljøbeskyttelse. Det kunne statsministeren desværre ikke rigtig forklare.

Miljøministeren har jo heller ikke været i stand til at forklare det i det samråd, som vi havde. Det er derfor, at jeg har stillet et spørgsmål, som skulle gøre det muligt for ministeren at forklare sig, således at vi andre og befolkningen har mulighed for at forstå, hvad ministerens planer egentlig går ud på.

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Lad mig indledningsvis sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg jo havde fornøjelsen af at følge spørgsmålets afvikling, og jeg står helt uforstående over for, at hr. Keld Albrechtsen simpelt hen ikke kunne modtage den meget direkte og fyldestgørende information, som hr. Keld Albrechtsen fik under det spørgsmål.

Derfor kan jeg jo have store betænkeligheder vedrørende, hvordan jeg nu kan klare det under det her spørgsmål. Jeg synes nemlig, at det var ret indlysende. Så jeg tror, at hr. Keld Albrechtsen skal prøve at komme i en mere positiv ånd. Det vil sikkert lette forståelsen af, hvad vi er i gang med her.

Lad mig sige det, sådan som Storm P. sagde det, nemlig at det er svært at spå og især om fremtiden. Alligevel beder hr. Keld Albrechtsen mig om at dokumentere, at Danmarks Naturfredningsforening tager fejl i deres vurdering af fremtiden. Det kan jeg af gode grunde ikke. Men jeg er fuldstændig overbevist om, at de tager fejl, simpelt hen fordi grundlaget for deres vurdering er forkert.

Danmarks Naturfredningsforening argumenterer nemlig ud fra det kommunale landkort, som vi har i dag. Men pointen er jo netop, at vi

er i gang med at ændre på det landkort, fordi udviklingen har gjort det nødvendigt. Det, hr. Keld Albrechtsen nemlig skal holde fast i, er, at det er udviklingen og her i særdeles grad hensynet til naturen og miljøet, der ligger bag, for det er regeringen meget magtpåliggende at fastholde mindst det samme høje kvalitetsniveau i beskyttelsen af natur og miljø, som gælder i dag.

Som hr. Keld Albrechtsen kan se i regeringsudspillet, har regeringen derfor allerede en række konkrete forslag til, hvordan det høje kvalitetsniveau fortsætter i den nye struktur, og jeg tror også, at den forbedres. Jeg tror, vi alle sammen kommer til at opleve en gevinst for naturen og miljøet. Der er nemlig lagt op til, at de nye og større kommuner styrkes fagligt, ved at der tilføres betydelige ressourcer fra amterne.

Kl. 14.35

Når natur- og miljøopgaverne samles i kommunerne, medvirker det til at sikre en høj kvalitet. Desuden vil kommunernes arbejde blive kvalitetssikret. Det sker bl.a. gennem en ny kvalitetsstyringsordning og ved som supplement til denne ordning at opbygge kommunale videncentre.

Samtidig bliver statens rolle forstærket på en række overordnede områder, også hvor det er teknisk komplicerede opgaver. Man kan sige, at det er områder, hvor der enten er nationale interesser på spil, eller hvor opgaverne er så store og komplicerede, at kommunen ikke kan løfte dem alene. Staten vil altså også sikre, at kommunerne får bedre retningslinjer og bedre vejledning.

På nogle områder kan der vise sig et behov for at præcisere reglerne, før kommunerne overtager ansvaret. Det tror jeg sådan set at der også kunne være, selv om vi ikke fik en ny struktur, for det er altid godt lige at give lovgivningen et serviceeftersyn. Vi er i hvert fald parate til at gøre det.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen vil følge udviklingen nøje, hvilket jeg også har gjort hr. Keld Albrechtsen opmærksom på før. Er der noget, som løber af sporet, vil vi gribe ind med det samme, nøjagtig som vi gør i dag.

Jeg vil derfor til sidst opfordre hr. Keld Albrechtsen og Enhedslisten til at se fremad i stedet for at grave sig ned i fortiden; regeringens forslag er jo udtryk for en nødvendig nytænkning.

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren kan altså ikke dokumentere, at Danmarks Naturfredningsforening skulle tage fejl.

Så vil jeg prøve med et eksempel. Danmarks Naturfredningsforening skriver bl.a., at det arbejde, der skulle gøres med at lave disse lovpligtige Agenda 21-strategier i kommunerne om beskyttelse af arter, levesteder, naturtyper osv., er et arbejde, der stort set ikke er lykkedes, de strategier, som nogle af kommunerne har fået lavet, er generelt ikke af særlig høj kvalitet, og de er uambitiøse og ukonkrete.

Med hensyn til regionplanerne: Der er jo opsamlet viden i forhold til at bedømme ansøgninger på basis af regionplaner, og der er ekspertise i de amtskommunale forvaltninger i administrationen af regionplanerne. Det forsvinder med et fingerknips, men hvor forsvinder det hen?

Ministeren siger, at der tilføres betydelige ressourcer til de nye kommuner. Det var jo det, jeg spurgte statsministeren om. Hvad sker der med den sammenlagt kommune, som står med en række medarbejdere fra de tre kommuners administrationer? Sammenlagt vil de have færre medarbejdere, end de havde i forvejen, og derfor siger de: De 20 amtskommunale medarbejdere, som man har tiltænkt os, vil vi slet ikke have, for vi vil slanke os. Hvad gør man så? Det kunne statsministeren ikke svare på.

Hvad mener ministeren, når han siger, at der skal tilføres betydelige ressourcer til de nye kommuner? Det er det, der gemt i tågen, og det er derfor, at jeg bliver ved med at spørge.

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt): Først synes jeg, at hr. Keld Albrechtsen skal glæde sig over, at den nye regering tog fat om hele habitatproblemet. Det var jo netop bekymringen, da den nye regering kom til. Den gamle regering havde været i Bruxelles, var dumpet, havde ikke bestået eksamen, tilbage med det hele til Danmark igen. Så kom den nye regering og fik heldigvis udpeget alle de habitatområder, alle de fuglebeskyttelsesområder, der skulle til, og den bestod eksamen.

Hvis nu det faglige input engang imellem gør, at hr. Keld Albrechtsen burde komme i et bedre humør, er det jo tilladt. Jeg synes jo godt, at man kan glæde sig over det, glæde sig over de nationalparkprojekter, der bliver bygget op, glæde sig over, at fuglene er vendt tilbage i Vadehavet, både i 2003 og i 2002, selv om nogle vil sige, at der er risiko for, at de er væk i 2004. Det er jo rigtigt, men man kunne da glæde sig over det, så længe vi konstaterer, at der er fremgang på alle de områder.

Det er også derfor, jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg ikke skal gå ud og dokumentere, at Danmarks Naturfredningsforening ikke får ret. Det må da være Danmarks Naturfredningsforening, der skal dokumentere, at de får ret.

Jeg er fuld af forundring over, at hr. Keld Albrechtsen ikke kan huske de svar, der kom for ganske kort tid siden. Der blev det svaret, at det i udgangspunktet er klart, at de her opgaver bliver fordelt til kommuner og til staten, og at der vil tilflyde dem ressourcer.

På sigt vil der da altid kunne ske en effektivisering. Jeg går da ikke ud fra, at hr. Keld Albrechtsen vil stille som betingelse, at selv om der ikke er opgaver til folk, må det aldrig nogen sinde blive sådan, at man effektiviserer, og så kan man beskæftige sig med noget andet.

Det er bare slet ikke den debat, vi har lige nu. Vi har 1.600-1.700 dygtige medarbejdere i amterne, og dem skal vi bruge, for vi har behov for dem, nogle går til kommunerne, det bliver mange af dem, og nogle, betydeligt færre, går til staten, sådan at arbejdsopgaverne følges af personalet og følges af økonomien. Det er da faktisk en rigtig god løsning, i hvert fald hvis det er naturen, miljøet og de ansatte, man tænker på.

Kl. 14.40

Keld Albrechtsen (EL):

Nu begynder ministeren at snakke om, hvad den gamle regering har forsømt, men det er snart 2½ år siden, så det kan ministeren altså ikke blive ved med at leve højt på. Og så taler ministeren om nationalparkerne, men det kan vi jo diskutere en anden dag, det har jo ikke rigtig noget med sagen at gøre.

Det, jeg spørger om, er en ny sammenlagt kommune, som allerede har tre miljøforvaltninger. Kommunerne er lagt sammen, så siger de, at de synes altså, at de godt kan klare sig med lidt færre medarbejdere. Det er jo ikke en urimelig antagelse, at de vil sige det, for de vil sikkert gerne spare penge; der skulle jo være en eller anden berettigelse for hele projektet, det er der muligvis ikke. Så kommer amtskommunen med nogle medarbejdere, som er blevet afskediget, og så siger den nye kommune, at dem vil de ikke have, hvad gør ministeren så?

Hvad mener ministeren, når Danish Crowns direktør f.eks. udtaler til pressen, at den ekspertise, som er i amterne, bliver fuldstændig atomiseret? Vi tror ikke på, at kommunerne kan magte de store miljøsager, vi er fortvivlede over det

her, siger direktøren i Danish Crown. Her kan ministeren da ikke sige, at det er grønne flipperhoveder ligesom i Enhedslisten. Det er åbenbart en bekymring, der deles bredt i samfundet. Det er derfor, at jeg beder om lidt mere konkrete svar.

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Hr. Keld Albrechtsen spørger mig om, hvad jeg gør, når direktøren for Danish Crown kommer med de udtalelser. Jamen det skal jeg gerne fortælle hr. Keld Albrechtsen: Jeg holder et møde med ham, og det har jeg gjort.

Der fik jeg mulighed for, og det var godt, at fortælle, at hvis han troede, at alle de her virksomheder skulle overgå til kommunerne, så tog han fejl, fordi det netop lå i forslaget, at det er de 50, måske flere, vi sætter ikke noget fast tal på, men vi har anslået det til at være 50. Derfor kan man jo undre sig over, at hr. Keld Albrechtsen siger: Vi må have nogle flere konkrete tal.

Når vi så kommer med nogle tal, så lyder det: Er man nu sikker på, at det er de tal? Men det kan vi jo ikke være, før vi er færdige med at forhandle om, hvordan det skal se ud, medmindre hr. Keld Albrechtsen synes bedst at kunne støtte et forslag fra regeringen, som ned i mindste detalje siger, at sådan skal det være, det vil hr. Keld Albrechtsen have, men det tror jeg da ikke. Det er da det, der indgår i en forhandling.

Må jeg så sige, at det jo ikke er sådan, at Danish Crown er bekymret for det tilsyn, der skal være. Det, de og mange andre virksomheder vil, er, at de gerne vil have afgørelserne lagt over til staten. Det tror jeg at hr. Keld Albrechtsen ved at også Dansk Industri har tilkendegivet. De komplicerede sager skal jo ikke over til kommunen.

Det er nøjagtig det, hr. Keld Albrechtsen kan læse i den lille pamflet, vi har lavet om natur- og miljøområdet, hvor han kan finde alle svarene. Der står det netop, at det er de 50, eller hvad tallet nu bliver, komplicerede virksomheder. Det er jo typisk virksomheder som f.eks. Danish Crown og andre.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det sidste spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er jo ikke bare Danish Crown. Det var også koncernmiljøchefen i Arla Foods, Jan Johansen, som siger, at sagsbehandlingen på kommunalt niveau set med deres øjne er for lavt.

Det samstemmer jo med den undersøgelse, som Danmarks Naturfredningsforening har lavet om Agenda 21-strategierne, som jeg spurgte om, og som ministeren ikke svarede på, og som simpelt hen er for dårligt arbejde. Det arbejde, der er gjort, er simpelt hen for dårligt, når det gælder beskyttelsen af naturområderne, levestederne osv. Det er altså desværre et generelt billede. Men ministeren kan altså ikke forklare, hvordan det skal sikres, når det især er på det kommunale niveau.

Med hensyn til staten skal det hele centraliseres, så vi får dette kontorchefstyre, hvor hundredvis af medarbejdere bliver tvunget til at flytte til København. Det er jo det nære samfund foldet ud i stor skala, vil jeg sige. Her vil jeg godt så spørge ministeren: Hvordan skulle Miljøstyrelsen f.eks. være i stand til at magte disse opgaver, når man tager i betragtning, at ministeren har skåret styrelsen i strimler og afskediget hundredvis af medarbejdere rundt omkring i ministeriet? Ministeriet er jo ikke på nuværende tidspunkt rustet til den opgave.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Det er spørgsmål, der skal stilles, og de skal holdes inden for 1 minut. Det er den gamle travet mellem os to om, at tiden utrolig tit overskrides meget.

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

Jo, men vi, der kender hr. Keld Albrechtsen, ved, at det simpelt hen er på grund af begejstringen.

Må jeg ikke godt sige, at det er tankevækkende. Jeg nedsatte et virksomhedsudvalg, hvor Danmarks Naturfredningsforening var medlem, og Danmarks Naturfredningsforening gik ind sammen med resten af udvalget og anbefalede ministeren, at man skulle lave en opdeling. Jeg tror, at vi er oppe på godt og vel 5.000-6.000 virksomheder, som har fuldstændig orden i deres ting, som er ukomplicerede virksomheder, som man godt kunne indføre nogle andre retningslinjer for, hvor de fik noget for noget, altså en belønning, og så har vi de andre virksomheder, som vi diskuterer.

Kl. 14.45

Howdan kan det være, at hr. Keld Albrechtsen ikke læser, at Danmarks Naturfredningsforening var med i det arbejde og syntes, at det var en god idé? Der er altså typisk nogle virksomheder, som kommunerne godt kan klare, og nu er der det lykkelige ved det, at det tilfældigvis også

netop er de virksomheder, det er tiltænkt, at kommunerne skal tage sig af.

Hvis nu hr. Keld Albrechtsen ville bryde ud i glæde, kunne han sige: Det er alligevel fantastisk, nøjagtig, det der står her, nøjagtig, det Danmarks Naturfredningsforening har været med i, er det, regeringens forslag går ud på, og med hensyn til dem, der er komplicerede er det også sådan, at det lige nøjagtigt er dem, hvorom regeringen siger, at vi skal overveje at have dem ind til staten. Man kunne altså godt se det på den helt modsatte måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3891

9) Til indenrigs- og sundhedsministeren af:

Anne Baastrup (SF):

»Hvordan vil ministeren forhindre, at der kommer en række afskedigelser inden for den specialiserede amtskommunale forvaltning som følge af den nye strukturreform?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge en beregning fra Fyns Amt kan man forvente at der nedlægges over 1700 amtskommunale stillinger indenfor de specialiserede amtskommunale opgaver.

Ifølge regeringens oplæg vil en lang række amtskommunale opgaver blive overflyttet til staten. Det drejer sig f.eks. om natur og miljøområdet, hvor staten tillægges kompetence for så vidt angår de overordnede beslutninger om vandmiljø og naturforvaltning, hvor beslutninger fremover skal træffes af miljøministeren. Det må nødvendigvis betyde, at de stillinger, der måtte oprettes til at varetage disse opgaver vil blive oprettet i København, medmindre der træffes aktiv beslutning om etablering af dekoncentrerede institutioner, der eksempelvis placeres regionalt.

På tilsvarende måde kan det forventes at de specialiserede rådgivningsfunktioner på det sociale område bliver nedlagt, fordi kommunerne fremover skal varetage de fleste sociale opgaver, uden at have størrelse endside økonomi til at varetage disse opgaver.

Anne Baastrup (SF):

Vi har jo haft en hel del diskussion rundt omkring i amterne om, hvilke konsekvenser det vil få med det nye danmarkskort. I den forbindelse har man på Fyn regnet sig frem til, at det er i størrelsesordenen 1.700 amtskommunale arbejdspladser, som vil gå over til staten. Man kunne så tænke sig flere varianter af, hvordan det skulle kunne lade sig gøre.

Derfor synes jeg, det var på sin plads, at indenrigsministeren her i dag fik lejlighed til at beskrive, hvad det egentlig er for nogle overvejelser, som indenrigsministeren har i den her sammenhæng, også set i lyset af at socialministeren og Fyns Amt er kommet ud i en polemik om, hvorvidt der overhovedet findes folk, der kan noget som helst på selve amtsgården, eller om alle specialisterne er ude på institutionerne. Derfor ville det være rart at få en ministeriel udtalelse i dag.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Tusind tak for at jeg nu får denne mulighed for at sige noget, der lyder rart i fru Anne Baastrups ører. Det gør jeg gerne.

Jeg kan ganske kort sige, at vi jo ønsker at skabe trygge rammer om de omlægninger, der skal finde sted i forbindelse med en strukturreform. Det er derfor regeringen har foreslået, at alle overenskomstansatte bliver omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven, og det betyder altså, at de ansatte som udgangspunkt har ret til at fortsætte ansættelsen hos den nye arbejdsgiver på de hidtidige vilkår. I de situationer, hvor en opgave flyttes, flytter medarbejderen med, sådan som miljøministeren i øvrigt også var inde på det i besvarelsen af det forrige spørgsmål. Med andre ord får medarbejderne altså tilbudt at blive ansat der, hvor opgaverne fremover bliver placeret.

Når det gælder de mere specialiserede funktioner, som amterne i dag varetager på social- og miljøområdet, vil jeg stærkt anbefale en grundig læsning af regeringens udspil til strukturreform, »Det nye Danmark«, for her er der meget klart gjort rede for, hvorvidt de pågældende opgaver fremover foreslås løst i kommunalt regi eller for nogle opgavers vedkommende i statsligt regi. Regeringen har netop i den måde, vi har skrevet og tænkt vores oplæg på, været meget omhyggelige med, at der i reformprocessen ikke er opgaver, som falder på gulvet.

Så synes jeg godt, at jeg vil have lov til helt afslutningsvis lige at indskyde, at i de tilfælde, hvor en opgave fremover foreslås løst i statsligt regi, betyder det altså ikke automatisk, at opgaven og dermed arbejdspladsen skal flyttes til København. Det kan i øvrigt også stå som en kommentar til den debat, der udspillede sig, før fru Anne Baastrup stillede sit spørgsmål.

Det er altså helt misvisende at tegne et billede af, at staten kun er København, og hvis en opgave løses i statsligt regi, skal opgave og medarbejdere tage toget til København. Det er at mane et københavnerispegelse frem. Hvorfor skulle man dog flytte specialiserede sociale institutioner, der ligger rundtomkring i landet, til København? På miljøområdet kan jeg da bare minde om, at der allerede i dag eksisterer regionale statslige enheder.

Så kort og godt er påstanden om, at de specialiserede funktionerne, som amterne varetager, blot forsvinder ud i den blå luft eller massivt flyttes til København, en påstand, som er grebet ud ad den blå luft.

Anne Baastrup (SF):

Jeg takker for svaret.

Så vil jeg godt høre ministeren, hvordan virksomhedsoverdragelsesloven rent faktisk vil blive fortolket, for således som den fortolkes i dag, når det drejer sig om almindelige private virksomheder, der overdrages, er der jo en bestemmelse om, at det ikke er i strid med loven at foretage afskedigelser, hvis arbejdsgiver kan løfte bevisbyrden for, at ændringer af økonomisk, teknisk eller organisatorisk art begrundes en eller flere afskedigelser.

Det betyder sådan sat ned på det måske fremtidige nye danmarkskort, at man har en specialkonsulent i amtet, som rådgiver om psykisk syge, men den funktion, altså væresteder, opholdssteder osv., forsvinder som sådan ud i den blå luft, fordi kommunerne har noget, og den fremtidige region får noget andet. Selve funktionen ophører, og så må man vel med den fortolkning, der sædvanligvis anvendes af virksomhedsoverdragelsesloven, sige, at her er lige præcis en medarbejder, som ikke er omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven. Det er det ene spørgsmål.

Kl. 14.50

Det næste er så, at jeg selvfølgelig er glad for, at ministeren understreger, at de statslige arbejdspladser ikke lander i København. Men hvis man så får en region af en vis størrelse som ek-

sempelvis Fyn, Sønderjylland, halvdelen af Vejle Amt og Ribe Amt, kan man jo godt forestille sig, at der er yderområder, som i dag er rimelig godt betjent af amtskommunale arbejdspladser, der bliver centraliseret et eller andet sted i den her store region, og man kunne godt forestille sig, at de nuværende amtskommunale arbejdspladser bliver centraliseret enten i en statslig decentral styrelse, dekoncentreret styrelse, eller i regionskommunen, altså et centralt sted, så yderområderne ikke på samme måde får varetaget deres interesser som i et mindre amt. Hvad har ministeren af overvejelser der?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg tror, det bliver svært inden for rammerne af spørgetiden sådan helt tilbunds gående at diskutere, hvordan vi skal processe hele den her reform. Det er præcis også derfor, at vi for øjeblikket fører forhandlinger, hvor jeg i øvrigt glæder mig over, at fru Anne Baastrups parti fortsat deltager – man kan måske undre sig lidt over det, hvis det er sådan, at SF helt grundlæggende er meget, meget, meget bekymret ved, om forandringer, der aftales, overhovedet kan føres ud i livet.

Altså det, der er det afgørende i forhold til de ansatte i den offentlige sektor, er, at regeringen meget, meget klart har sagt, at alle berørte medarbejdere vil blive omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven, hvilket altså betyder, at medarbejderen flytter med opgaven.

Så sidder vi nu og forhandler det præcise opgavesnit, og oven på en aftale inden grundlovsdag skal der så være en proces, hvor vi skal have et nyt kommunalt landkort op at stå, hvor vi i øvrigt også skal lave noget sektorlovgivning, og så kommer den tid, hvor medarbejderen konkret skal til at flytte opgaven. Det skal vi selvfølgelig sørge for at lave en ordentlig proces for, herunder også en proces, der sikrer, at hvis der opstår tvister, er der nogle, der kan gå ind, som har kompetencen til at afgøre en tvist. Men det, der er udgangspunktet, er krystalklart.

Så bliver jeg altså også nødt til at sige, at når man laver de her fantastiske, fantasifulde regnestykker, som den ene amtsborgmester efter den anden laver for tiden, må det karakteriseres som manipulation. Det giver jo ikke noget mening at fremture i den regionale debat med, at fordi regeringen f.eks. ønsker at give selveje til gymnasierne, så betyder det, at man nedlægger regionale arbejdspladser. Det er jo hverken sådan, at

gymnasieelever fra Fyn eller gymnasielærere fra Fyn skal begynde at tage IC3-toget til København, fordi gymnasierne på Fyn overgår til selveje, der taxameterstyres fra Undervisningsministeriet i København.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som medspørger.

Keld Albrechtsen (EL):

Så vil jeg godt stille et spørgsmål til ministeren. Hvis det så er sådan, at man nu for at undgå, at alle medarbejderne skal flyttes til København – hvad jeg nu tvivler på at man kan undgå – vil man oprette en hel masse regionale statslige myndigheder, men hvad er så egentlig meningen med det hele, bortset fra at man fjerner demokratiet? Så er det stadig væk et amtsråd, men det er bare et kontorchefstyre i stedet for et demokratisk styre. Så er det da for at sige det rent ud det rene pip. Jeg kan da ikke tro, at det var det, der var ideen, men det er det måske.

Så vil jeg godt spørge om cheferne. Vi har jo embedsmænd i de sociale forvaltninger og i miljøforvaltningerne i amterne, som er nogle af de dygtigste embedsmænd, vi har her i Danmark, det er ministeren formentlig klar over. De er ikke omfattet af den overenskomstsmæssige dækning – det mener jeg i hvert fald ikke, men det kan ministeren måske svare på – men hvad sker der så, hvis de nye sammenlagte kommuner bare bortdefinerer opgaverne?

Jeg stillede spørgsmålet: Hvad sker der, hvis en ny sammenlagt kommune bare ikke vil have de medarbejdere, ikke vil have de opgaver, men siger, at de ligger et andet sted? De omdefinierer dem bare, og det kan de så nemt som ingenting.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så har vi igen problemet med taletiden, hr. Albrechtsen.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Vi har et lidt forskelligt syn på det her. Når hr. Keld Albrechtsen – det kan være, det var en talefejl – i fuldt alvor stiller sig op og siger, at han tvivler på, at man kan undgå, at alle medarbejdere flytter til København, betyder det jo, at hr. Keld Albrechtsen tror, at alle medarbejdere flytter til København. Det ser vi altså lidt forskelligt på.

Man kan undre sig over, hvordan man kan tage en bevægelse fra at være revolutionær til at

være konservativ i ordets egentlige forstand, sådan som hr. Keld Albrechtsen gjorde det. Vi skal ikke lave noget om, fordi hver gang man laver noget om, rejser der sig selvfølgelig nogle spørgsmål om, hvordan man bevæger sig derfra, hvor man er nu, frem til det, man gerne vil. Hvis man er så fremtidsangst og forandringsangst, som hr. Keld Albrechtsen er, kan jeg da godt forstå, at Enhedslisten har meldt sig ud af forhandlingerne.

Kl. 14.55

Det er ikke det rene pip. Det er i den grad et decentraliseringsprojekt, der går ud på at lade det lokale folkestyre, som det udfolder sig ude i kommunerne tættest på borgerne, fylde betydelig mere ved at gøre det til det reelle omdrejningspunkt for udviklingen af velfærdssammenfundet. Forudsætningen for, at det kan lade sig gøre, så kommunerne f.eks. kan spille en større rolle på plan- og miljøområdet, er, at vi som nation – nu er der jo demokrati i nationen Danmark, både hr. Keld Albrechtsen og jeg sidder på et demokratisk mandat – sætter nogle tydeligere rammer op. Det er dem, der skal være baggrunden for, at når det gælder alle de konkrete opgaver, laver vi den opdeling, hvor langt, langt det meste går til kommunerne, og en betydelig mindre del går til staten for at skabe rammerne ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja tak.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

... og forudsætningerne for, at vi kan få revitaliseret kommunestyret.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Taletiden gælder også for ministeren: Maksimalt 1 minut.

Hr. Keld Albrechtsen for det sidste spørgsmål.

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren svarer ikke på det, jeg spørger om.

Hvis det hele bare går ud på at få statslige regioner i stedet for amtskommuner, er den eneste forskel da den enkle, at man fjerner det demokratiske element, nemlig de folkevalgte amtsråd. Ministeren må da medgive, at demokratiet bliver lagt noget langt fra befolkningen, når man først skal omkring Folketinget, så skal man omkring ministeren, så skal man omkring departementet, så skal man omkring direktoratet, og så

kommer man endelig ud i regionen. Det bliver en noget lang vej til demokratiet. Jeg tror, det må betegnes som kontorchefstyre eller kancellistyre, men o.k., det kommer vi nok ikke meget længe med.

Jeg vil bare spørge ministeren: Har jeg ret i den antagelse, at der ikke er nogen løsning med hensyn til de meget kompetente chefer ude i amterne, og at der heller ikke er nogen løsning i den situation, hvor de nye, sammenlagte kommuner siger: Jamen de medarbejdere vil vi ikke have, heller ikke hvis det er på almindelige overenskomstmæssige ansættelsesvilkår?

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Nu har jeg ikke megen erfaring med at være i spørgetid med hr. Keld Albrechtsen, så jeg har ikke optrænet evnen til inden for 1 minut at svare på 17 forskellige spørgsmål og afvise 15 løse påstande. Det rækker mine taleevner ikke til, så hr. Keld Albrechtsen kan ikke konkludere noget som helst i retning af det, hr. Keld Albrechtsen har forsøgt at konkludere på baggrund af det, jeg tidligere har sagt.

Det helt centrale er, at demokratiet rykker tættere på. Når et byråd og en kommunalbestyrelse får et større ansvar for at træffe beslutninger inden for kommunens rammer, rykker demokratiet tættere på. Når man f.eks. som virksomhedsejer eller borger i forbindelse med en miljø sag eller en byggesag kan nøjes med alene at forholde sig til kommunen og ikke skal forholde sig til både kommune og amt, rykker demokratiet tættere på, og det er det, der er hovedindholdet i regeringens udspil: Vi fjerner et lag, vi rykker demokratiet ud i kommunerne, hvor folk bor, og dermed får kommunestyret et reelt indhold og nogle bedre forudsætninger for at uddelegere ansvar. Jeg tror, vi vil se forsøg skyde frem med andre måder at gruppere sig på i bydele og landsbysamfund, når de nye og stærkere kommuner, der har et større eget ansvar, uddelegerer noget af deres kompetence.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja tak.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Forudsætningen for det ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anne Baastrup.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Undskyld!

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil prøve at vende tilbage til, hvordan vi kan få en højere grad af sikkerhed for, at de ansatte har en fornemmelse af, hvad der muligvis kommer til at ske.

Jeg er meget glad for, at ministeren tilkendegiver, at det ikke er den fortolkning af virksomhedsoverdragelsesloven, som hidtil har været gældende, når det drejer sig om private virksomheder, der sælges og overtages af andre, som skal lægges til grund – forstået på den måde, at hvis ministerens planer holder, vil stillingerne i den amtskommunale forvaltning blive overført til enten staten eller kommunen, så der ikke er nogen af dem, som på nuværende tidspunkt er ansat i den amtskommunale forvaltning, der vil stå uden stilling i virksomhedsoverdragelseslovens periode frem til 2007. Jeg håber, jeg har forstået det korrekt.

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Tak til fru Anne Baastrup for at bringe både mig og medspørgeren tilbage på sporet.

Ja, fru Anne Baastrup har forstået det, jeg har sagt, meget rigtigt. Alle medarbejdere, der bliver berørt af opgaveflytninger, vil blive omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven, og det betyder, at udgangspunktet vil være, at alle medarbejdere flytter med deres opgaver, så ingen falder mellem to stole. Det er det signal, vi har sendt, og det er i øvrigt også det signal, som er formidlet mere detaljeret, end jeg kan gøre her, til de ansatte i en særlig publikation, som Personalestyrelsen har lavet.

Kl. 15.00

Nu skal der fokuseres på, hvilke opgaver der kan blive tale om. Det har regeringen givet sit bud på, og jeg er spændt på at se, hvor stort manøvrerummet er i Folketinget. Oven i det skal vi selvfølgelig tilvejebringe en proces, der gør, at vi kan styre det sikkert hjem.

Det er i øvrigt værd at minde om, at dette her sker i en situation, hvor vi år for år har en betydelig personalefluktuation – tror jeg det hedder med et frygteligt ord – altså en stor udskiftning af personalet. Det er altså ikke et statisk personale, vi flytter rundt på. Det er faktisk et personale, hvor nogle bevæger sig rundt hvert år af egen drift, og andre går på pension.

En af de kæmpestore udfordringer for os, der driver hele projektet, er, at vi skal indrette den offentlige sektor sådan, at den bliver effektiv og kan håndtere den situation, hvor der går relativt færre ind på arbejdsmarkedet end ud af arbejdsmarkedet. Men hvis ellers viljen er der, er det en problemstilling, som sagtens kan håndteres, og det er vel også derfor, personaleorganisationerne har taget så positivt imod regeringens udspil.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldne spørgsmål

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Spørgsmål nr. S 3769, der er stillet til indenrigs- og sundhedsministeren af fru Tove Videbæk, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmål nr. S 3760, der er stillet til statsministeren af hr. Naser Khader, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 3769

Til indenrigs- og sundhedsministeren (11/5 2004) af:

Tove Videbæk (KD):

»Vil ministeren kommentere debatindlægget »Nødråb« af Anne Landtved, Otterup, bragt i Fyens Stiftstidende den 7. maj 2004?«

Begrundelse

Anne Landtved gør som repræsentant for en gruppe forældre til børn med særlige behov opmærksom på en række betænkeligheder i forbindelse med regeringens plan om at nedlægge amterne, hvorved man lægger det fulde ansvar for handicappede børn og unge over på primærkommunerne. Anne Landtved gør bl.a. opmærksom på, at

- kommuner på 30.000-50.000 indbyggere efter forældrenes opfattelse ikke er store nok til at »indfri kravene til et højt specialiseret undervisningsmiljø«,
- forældre i en undersøgelse foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut »har tilkendegivet en markant utilfredshed på alle områder, hvor overflytning fra et amtsligt til et kommunalt tilbud rent faktisk har fundet sted«,

- specialskolernes meget høje specialiseringsgrad er en forudsætning for at »skabe frugtbare læringsmiljøer for så vel elever som personale«,
- handicappede børn har »behov for tryghed, for at være sammen med ligestillede og for accept af omgivelserne – at tro, at vores børn vil kunne integreres fagligt og socialt i et almindeligt folkeskolemiljø, er uendeligt nævnt«, og
- »ved overgang til kommunalt ansvar vil man risikere, at meget går tabt, for hvor ligger ansvaret for videndeling, og hvor ligger ansvaret for en koordineret indsats?«

Spm. nr. S 3760

Til statsministeren (11/5 2004) af:

Naser Khader (RV):

»Er det stadig statsministerens indstilling, at Hizb-ut-Tahrir bør kunne opløses ved dom, og vil statsministeren i så fald tage initiativ til, at foreningens lovlighed prøves ved en domstol?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med, at Venstre holdt møde på Søllerød Kro den 17. september 2001, udtalte Anders Fogh Rasmussen i sin egenskab af formand for partiet, at man i højere grad burde anvende grundlovens bestemmelser om forbud mod organisationer, der tilskynder til vold. Mere specifikt udtalte Anders Fogh Rasmussen, at Hizb-ut-Tahrir burde kunne opløses ved dom.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkt 18, der var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 153:

Forslag til folketingsbeslutning om EU-parlamentarikeres løn-, skatte- og rejsevilkår.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Fremsat 23/3 2004).

Forslaget sattes til forhandling.